

9

Ribič

GLASILO SLOVENSKEGA RIBIŠTVA

LETO 2023
LETNIK LXXXII
ISSN 0350-4573

Na mladih svet stoji (foto: T. Šubic)

POSLEDICE KATASTROFALNIH POPLAV NA RIBJEM ŽIVLJU IN NA DELOVANJU RIBIŠKIH DRUŽIN

Spoštovani predsednik Vlade RS,

nedavne katastrofalne poplave so ribiškimi družinam (RD), koncesionarjem za ribiško upravljanje v celinskih vodah, prizadejale ogromno škodo. Utrpele so neposredno škodo na svojem premoženju; na ribogojnicah in specializirani opremi, v valiških mladici, na tehnični opremi, potrebni za izvajanje rednih in izrednih elektro odlovov rib, vozilih za prevoz rib, društvenih objektih. Predvsem pa je podivjana narava povzročila (ne)popravljivo škodo na ribjem življu. Razbesnela voda ni uničevala zgolj premoženja, temveč je v mnogih ribiških okoliših dejansko izpraznila ribolovne vode in hkrati desetletja vzornega ribiškega upravljanja.

Sladkovodni ribiči od države ne iščemo miloščine, glede na situacijo pa menimo, da se glede na dejstvo, da so izjemno visoke vode v skoraj celotni državi povzročile škodo na ribjem življu, vse RD oprosti plačila drugega dela koncesije za letošnje leto. Ribiške družine, katerim so poplave dobesedno uničile ribolovne in gojitvene revirje, naj se oprosti celotno plačevanje koncesij za obdobje vsaj treh let. Najmanj toliko časa bo potrebnega, da se približno vzpostavi stalež rib, ki bo omogočil izvajanje ribolova, kar je podlaga za članstvo in financiranje ribiških družin. Predlagamo tudi moratorij na usklajevanje spremembe uredbe o koncesijski dajatvi na podlagi Zakona o sladkovodnem ribištvu. Iz predloga novele uredbe izhaja, da bi želela država od ribiških družin iztržiti za okoli 70.000 EUR več dajatev kot do sedaj, kar je v danem trenutku popolnoma nesprejemljivo.

Prav tako predlagamo, naj se prizadete RD oprosti plačevanja vodnega povračila. Na RZS že več kot 10 let neuspešno opozarjamo pristojni ministrstvu na neupravičenost normativnih in uradniških zahtev po plačevanju tega povračila, saj RD za določene stoječe vode dejansko plačujejo državi dvojno dajatev – koncesijo in vodno povračilo. Želimo si, da se to neskladje sedaj končno razreši, zato vas prosimo za pomoč.

V okviru interventnih ukrepov ribiči pričakujemo finančno pomoč države pri obnovi poškodovanih ribogojniških objektov in ostalem premičnem in nepremičnem premoženju RD, saj imajo vse RD status društev za delovanje v javnem interesu, ker preko koncesijske pogodbe izvajajo ribiško upravljanje in skrbijo za dobrobit okolja, voda in rib.

Posebej nas skrbijo hitri protipoplavni ukrepi, ki bodo najverjetneje sledili nedavni vodni havariji. Pri vseh teh ukrepih želimo aktivno sodelovati že v fazi načrtovanja pa tudi v fazi realizacije. Tu posebej izpostavljamo, da so se v tokratni ujmi vsi nesonaravni protipoplavni ukrepi izkazali kot škodljivi, tako za ribji živelj kot za premoženje in infrastrukturo. Na to dejstvo smo vas opozorili že v našem dopisu pred ravnim letom dni, ko nas je pestila izjemna suša (priloga: dopis RZS z dne 29.7.2022 št 2022/112-AB). Kanaliziranje, betoniranje in zgolj pohitritev vodotokov je škodljivo za ribji habitat in zgolj povzroča poplavne vode nižje ležečim krajem.

Ribiči pričakujemo, da država prek pristojnega Zavoda za ribištvo Slovenije, v kratkem pristopi k inventarizaciji vseh prizadetih vodotokov. Le tako bomo zanesljivo vedeli, kolikšna je dejanska škoda na ribjem življu v prizadetih vodotokih. Ribiči pričakujemo tudi čimprejšnjo spremembo ribiško-gojitvenih načrtov od poplav prizadetih ribiških okolišev, skupaj s finančno in dejansko pomočjo države pri vlaganjih rib v prizadete vodotoke.

Večina ribičev je bila v poslednjem tednu vpeta v reševanje premoženja, tudi lastnega in pomoč poplavljenecem. Poskušali smo rešiti tudi delček ribjega življa, ki se je umaknil v poplavne meandre. Žal je bil izkupiček pičel, večina rib pa preveč poškodovanih za vrnitev v struge. Prizadevali si bomo, da to težko obdobje za slovensko sladkovodno ribištvo, upamo tudi z vašo pomočjo, čimprej saniramo.

V pričakovanju vašega odgovora, vas v imenu slovenskih sladkovodnih ribičev lepo pozdravljam.

dr. Miroslav ŽABERL,
predsednik RZS

RIBIČ

GLASILO SLOVENSKEGA RIBIŠTVA

Ribič je z odločbo Ministrstva za kulturo, št. 61510-42/2014/3, izdano 16. 5. 2014, vpisan v razvid medijev pod zaporedno številko 1880.

ISSN 0350-4573
UDK 632

Izdaja
Ribiška zveza Slovenije,
1001 Ljubljana, p. p. 195.
Izhaja vsak prvi teden v mesecu, razen števil
1-2 in 7-8, ki so združene.

Uredništvo in uprava:
Tržaška cesta 134
1000 Ljubljana

Telefon:
uredništvo: (01) 256 12 97
tajništvo: (01) 256 12 94
041 738 849
www.ribiska-zveza.si

NASLOVI ELEKTRONSKE POŠTE
RIBIŠKE ZVEZE SLOVENIJE:

Ribiška zveza Slovenije
info.rzs@ribiska-zveza.si

sekretar RZS
sekretar.rzs@ribiska-zveza.si

tajništvo RZS
tajništvo.rzs@ribiska-zveza.si

računovodstvo RZS
racunovodstvo.rzs@ribiska-zveza.si

uredništvo glasila Ribič
glasiloric.rzs@ribiska-zveza.si

Transakcijski račun:
02010-0017838266

UREDNIŠTVO:
Odgovorna urednica:
Nuška Božičnik

UREDNIŠKI ODBOR:
predsednik:
Igor Kloboves

člani:
Vladimir Mikec, Jure Ušeničnik Schifferstein,
Egon Dolenc, Peter Weibl

ČASOPISNI SVET:
člana:
dr. Jože Ocvirk,
dr. Božidar Voljč

Lektoriranje:
Alenka Ličen

Na podlagi zakona o davku na dodano vrednost se od glasila obračunava davek na dodano vrednost.

Naklada: 11.000 izvodov

Priprava za tisk in tisk:
Tiskarna SCHWARZ PRINT, d. o. o.

Glasilo je sofinancirala Fundacija za financiranje športnih organizacij v RS.

Vsebina

NAMESTO UVODNIKA

Posledice katastrofalnih poplav na ribjem življenju in na delovanju ribiških družin
dr. Miroslav Žaberl 242

PRAVNI KOTIČEK

Ali so ribiške družine med upravičenci do pomoči za odpravo posledic poplav?
Anže Petrovič, univ. dipl. prav. 244

DELO RZS

Ribiško srečanje v Podjuni
Marko Koračin 247

POPLAVE

RD Ljubno
RD Ljubno 248
RD Mozirje
RD Mozirje 249
Koroška RD
Koroška RD 250
Bistrica Domžale
RD Bistrica Domžale 251

OBZORJA

Ribolov v srednjem veku
Bine Kramberger, Anja Hellmuth Kramberger 253

OHRANIMO NARAVO

Upravljanje z rekami v dobrobit kečige
Eva Horvat, dr. Polona Pengal 258

SVETOVNA PRVENSTVA

Slovenija in Petar Dimitrovski tretja na svetu
Jože Šmejc 262

MEDNARODNA PRVENSTVA

Zaključek 36. Odprtega prvenstva
Komisija MVK 264

RIBOLOV

Od Drave do Atlantika
Danilo Torej 265

IZ RIBIŠKIH DRUŽIN

Tabor ZRD Primorske tokrat na Moli
RD Bistrica 266
Praznik druženja ob ribolovu in ribji kulinariki
Borut Jerše 267
Tabor mladih ribičev v Kočevju
Tomaž Arko 268

V SPOMIN

Tomaž Kržišnik 268

REPORTAŽA

Ribolov v Angliji (1. del)
Krištof Cuderman 269

MLADI RIBIČ

Načrt B
Blaž Dominik 273

MUHARSKI KOTIČEK

Leteče mravljice - poletni problem ali pa blagoslov
Tomaž Modic 276
Mednarodni tečaj tehnik muharjenja
Miroslav Žaberl 277

RIBIČI KUHAJO

Ribja solata in postrvi file
Borut Jerše 278

RAZVEDRILO

Ščukec Lukec in Rakec Jakec
Mitja Manček 279

V posameznih prispevkih izražena stališča ne predstavljajo nujno tudi stališč uredništva.

Obvestilo dopisnikom Ribiča

Dopisnike prosimo, da svoje prispevke pošiljajo na e-naslov:
glasiloric.rzs@ribiska-zveza.si.

Rokovnik za leto 2023:

Ribič št.:	1, 2	3	4	5	6	7, 8	9	10	11	12
Prispevke oddati do	10. 1.	7. 2.	7. 3.	4. 4.	9. 5.	6. 6.	8. 8.	5. 9.	10. 10.	7. 11.

Po sklepu predsedstva RZS z dne 18. oktobra 2003 ne honoriramo:

- pisem bralcev,
- kapitalnih ulovov,
- obvestil,
- poročil o delu strokovnih delovnih teles RZS.

Prispevke bomo objavljali skladno z razpoložljivim prostorom in njihovo aktualnostjo.

Da bi se izognili neobjavam, občasnim dopisnikom svetujemo predhodni posvet z odgovornim urednikom, da bi skladno s programsko zasnovo zagotovili tematsko uravnoteženost vsebine Ribiča.

ELEKTRONSKA OBLIKA GLASILA – če želite prejemati elektronsko obliko glasila, to sporočite tajniku vaše ribiške družine in prejeli ga boste na vaš elektronski naslov.

Uredništvo

§ ALI SO RIBIŠKE DRUŽINE MED UPRAVIČENCI DO POMOČI ZA ODPRAVO POSLEDIC POPLAV?

V času, ko pišem ta prispevek, lahko v Sloveniji spremljamo vse razsežnosti obsežnih poplav, hude naravne nesreče, ki je prizadela prebivalce, pa tudi podjetja in društva na poplavljenih območjih. V medijih lahko slišimo in beremo o veliki materialni škodi, ki se bo merila v stotinah milijonov evrov, prav tako tudi o številnih osebnih tragedijah, na drugi strani pa tudi o veliki solidarnosti, ki se je zopet pokazala med Slovenci. V tokratnem prispevku zato obravnavam vprašanje, ali so na podlagi zakonodaje, ki ureja področje naravnih nesreč, tudi ribiške družine lahko upravičene do pomoči države za odpravljanje posledic poplav.

Varstvo pred škodljivim delovanjem voda je v pristojnosti države

Na področju preventivnih dejavnosti varstva pred poplavami lahko govorimo o ukrepih za urejanje voda, med katere po Zakonu o vodah (Uradni list RS, št. 67/02, s spremembami, ZV-1) sodi tudi skrb za varstvo pred škodljivim delovanjem voda. Za upravljanje z vodami in vodnimi ter priobalnimi zemljišči ter s tem tudi za skrb za varstvo pred škodljivim delovanjem voda je na podlagi 4. člena ZV-1 primarno pristojna država, podredno pa lokalne skupnosti. Na podlagi 82. člena ZV-1 pa varstvo pred škodljivim delovanjem voda obsega izvajanje ukrepov, s katerimi se zmanjšuje ali preprečuje ogroženost pred škodljivim delovanjem voda in odpravlja posledice njihovega škodljivega delovanja. Zaradi varstva pred škodljivim delovanjem voda država in lokalne skupnosti na ogroženem območju zagotavljajo načrtovanje, gradnjo in upravljanje vodne infrastrukture, zlasti visokovodnih nasipov, zadrževalnikov, prodnih pregrad, objektov za stabilizacijo dna in brežin, črpališč in odvajanje zalednih voda itd. Skladno s 5. členom ZV-1 bi morali biti ti ukrepi seveda izvedeni tako, da se med drugim skrbi tudi za ohranjanje naravnih procesov ter naravnega ravnovesja vodnih in obvodnih ekosistemov. Nobena zakonodajna ureditev, tudi tista, ki je v celoti dosledno izpeljana v praksi, pa seveda ne more preprečiti vsake naravne nesreče, zlasti tudi v luči vedno bolj ekstremnih vremenskih pojavov, ki smo jim priča zaradi podnebnih sprememb.

Pojem poplave v slovenski zakonodaji

Na podlagi razsežnosti posledic je očitno, da so tokratne poplave v Sloveniji naravna nesreča. Kljub temu pa je pri morebitni upravičenosti do državne pomoči za odpravo posledic poplav pomembna predvsem pravna opredelitev pojma naravnih nesreč. Navedeno namreč posledično vpliva tudi na opredelitev kroga upravičencev do pomoči pri odpravi posledic naravnih nesreč. Med pojavi, ki jih zakonodaja Republike Slovenije šteje za naravne nesreče, seveda lahko najdemo tudi poplave. Slednje so kot naravna nesreča med temeljnimi pojmi opredeljene kar v dveh zakonih.

Na podlagi 8. člena Zakona o varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami (Uradni list RS, št. 64/94, s spremembami ZVNDN) so naravne nesreče: potres, poplava, zemeljski plaz, snežni plaz, visok sneg, močan veter, toča, žled, pozeba, suša, požar v naravnem okolju, množični pojav nalezljive človeške, živalske ali rastlinske bolezni in druge nesreče, ki jih povzročijo naravne sile. ZVNDN pa ločeno opredeljuje tudi pojem nesreče, in sicer kot dogodek ali vrsto dogodkov, povzročenih po nenadzorovanih naravnih in

drugih silah, ki prizadenejo oziroma ogrozijo življenje ali zdravje ljudi, živali ter premoženje, povzročijo škodo na kulturni dediščini in okolju v takem obsegu, da je za njihov nadzor in obvladovanje treba uporabiti posebne ukrepe, sile in sredstva, ker ukrepi rednih dejavnosti, sile in sredstva ne zadostujejo. Na podlagi določb ZVNDN bo torej poplava sodila med naravne nesreče, v kolikor

Sora po poplavah v Medvodah, ko se je že vrnila v svojo strugo.

bo šlo za intenziven dogodek, ki ne bo obvladljiv z rednimi dejavnostmi ter bo ogrozil ali že prizadel zdravje ali življenje ljudi, živali ali povzročil škodo na premoženju.

Poplava pa je med naravne nesreče uvrščena tudi na podlagi 4. člena Zakona o odpravi posledic naravnih nesreč (Uradni list RS, št. 75/03, s spremembami, ZOPNN), vendar pod pogojem, da povzroči škodo na stvareh ali škodo v gospodarstvu. Tudi z vidika ZOPNN mora torej poplava, da bi zadostovala kriteriju naravne nesreče v smislu zakona, ki ureja odpravo posledic naravnih nesreč, povzročiti materialno škodo na stvareh ali v gospodarstvu.

Glede na vse navedeno lahko torej ugotovimo, da tokratne poplave po obsegu nastalih posledic za življenje in zdravje ljudi ter tudi po kriteriju nastale materialne škode na stvareh in v gospodarstvu, zagotovo tudi pravno gledano, sodijo med naravne nesreče, za katere bodo v poštev prišli ukrepi po zgoraj navedeni zakonodaji.

Ali so tudi ribiške družine lahko upravičene do pomoči države pri odpravi posledic naravnih nesreč?

ZOPNN določa pogoje in način uporabe sredstev proračuna Republike Slovenije pri odpravi posledic naravnih nesreč ter pogoje in način njihovega pridobivanja oziroma dodeljevanja z namenom, da pomoč prizadetim zaradi naravne nesreče zagotovi čimprej varno bivanje in ponovno izvajanje dejavnosti, če so jim bili zaradi naravne nesreče poškodovani ali uničeni objekti, naprave ali zemljišča ali so njihove stvari zaradi posledic naravne nesreče ogrožene ali pa jim je zaradi poškodovane cestne ali druge infrastrukture uporaba stvari onemogočena.

Na podlagi 15. člena ZOPNN med upravičence do sredstev za

odpravo posledic naravnih nesreč, poleg ostalih kategorij upravičencev, sodijo tudi osebe zasebnega prava, pri tem pa je namen prejema sredstev za osebe zasebnega prava izrecno opredeljen, in sicer gre lahko za obnovo objektov za izvajanje dejavnosti. Ob pregledu citirane zakonske določbe ugotovimo, da namen prejema sredstev pri ostalih kategorijah upravičencev ni vezan oziroma omejen na določen cilj.

ZOPNN v 20. členu podrobneje ureja pogoje za dodelitev sredstev osebi zasebnega prava, in sicer se sredstva za odpravo posledic nesreč dodelijo osebi zasebnega prava za obnovo objektov, ki so v njeni lasti in so namenjeni stalnemu bivanju ali izvajanju dejavnosti. Poleg tega se sredstva za odpravo posledic nesreč dodelijo tudi za obnovo kmetijskih zemljišč v lasti oseb zasebnega prava, če je bil njihov lastnik v času nastanka naravne nesreče vpisan v register kmetijskih gospodarstev, ki ga vodi ministrstvo, pristojno za kmetijstvo in gozdarstvo, *in zemljišče ni na poplavnem območju, določenem v skladu s predpisi, ki urejajo vode*. Vlada pa je tista, ki podrobneje določi merila za določitev zemljišč in objektov, za katere se lahko osebi zasebnega prava dodelijo sredstva za odpravo posledic nesreč.

Na podlagi 5. člena Zakona o društvih (Uradni list RS, št. 61/06, s spremembami, ZDru-1) so ribiške družine pravne osebe zasebnega prava. Glede na navedeno tudi ribiške družine, pod pogojem, da gre za škodo na objektih za izvajanje dejavnosti (npr. ribiški dom, ribogojnica ipd.), sodijo med upravičence do sredstev iz državnega proračuna za odpravo posledic naravnih nesreč.

Obseg sredstev, ki se lahko dodelijo osebam zasebnega prava

Pri odpravi posledic naravne nesreče je pomemben dokument program odprave posledic nesreče, ki ga na podlagi 12. člena ZOPNN sprejme vlada na podlagi predloga ministrstva pristojnega za okolje. Iz navedenega razloga bo za podatek o tem, koliko sredstev bo dejansko na voljo za odpravo posledic tokratnih poplav, treba še počakati. Ministrstvo, pristojno za okolje, ima namreč po odločitvi vlade, da se bodo za posamezno naravno nesrečo uporabila sredstva za odpravo posledic nesreč, tri mesece časa, da vladi predloži v obravnavo program odprave posledic nesreče.

V 23. členu ZOPNN pa je okvirno urejeno tudi vprašanje višine sredstev, ki jih lahko ribiške družine kot pravne osebe zasebnega prava pričakujejo, v kolikor so utrpeli škodo na objektih za izvajanje dejavnosti. Za obnovo objekta v lasti osebe zasebnega prava se namreč lahko dodeli največ 30 % oziroma za objekt, ki je zavarovan za škodo zaradi te naravne nesreče, največ 40 % vseh sredstev, ki so za obnovo objekta predvidena v letnem programu odprave posledic nesreče, in gre za objekt, v katerem je lastnik objekta na dan nastanka naravne nesreče izvajal dejavnost. Za obnovo objekta, ki jo je oseba zasebnega prava na dan nastanka nesreče *dajala v najem za izvajanje dejavnosti drugi osebi*, pa se lahko dodeli največ 10 % oziroma največ 20 %, če je objekt za škodo zaradi te naravne nesreče zavarovan vseh sredstev, ki so za obnovo objekta predvidena v letnem programu odprave posledic nesreče.

Objekt, ki šteje kot zavarovan za škodo zaradi naravne nesreče, pa je objekt, za katerega lastnik izkaže, da mu je zaradi posledic naravne nesreče priznано izplačilo zavarovalnih zneskov za škodo na objektu v višini, ki ni manjša od 40 % ocene neposredne škode na objektu, če gre za potres, oziroma od 60 % ocene neposredne škode na objektu, če gre za druge naravne nesreče.

Ne glede na vse navedeno pa lastnik objekta ni upravičen do sredstev za odpravo posledic nesreč, če je višina sredstev, ki so potrebna za obnovo objekta, manjša od stroškov za novo gradnjo prostorov enakega namena s površino, ki je enaka 5 % neto tlorisne površine objekta v obnovi.

Pri določitvi obsega potrebnih del za obnovo objekta pa je po ZOPNN treba upoštevati, da se sredstva za odpravo posledic nesreč uporabijo samo za vzpostavitev stanja na objektu, kakršno je bilo pred nastankom naravne nesreče. Če gre za novo gradnjo

objekta ali nadomestitev objekta, se sredstva za odpravo posledic nesreč dodelijo lastniku objekta samo za objekt ali del objekta, ki ima enako neto tlorisno površino, kot jo je imel objekt, za katerega je lastnik upravičen do sredstev po ZOPNN pred nastankom naravne nesreče.

Pri določitvi višine sredstev, ki se jih dodeli za obnovo objekta, je treba upoštevati tudi da vsota vseh sredstev državnega in občinskega proračuna, ki so dodeljena lastniku objekta za obnovo, in izplačil zavarovalnih zneskov za škodo na objektu ne sme presegati 80 % sredstev, ki jih je za obnovo objekta potrdila komisija za odpravo posledic nesreč. Vloga komisij za odpravo posledic nesreč bo torej bistvena, saj bodo ugotovitve komisij neposredno vplivale na višino sredstev, ki bodo lahko dodeljena lastniku objekta za obnovo.

Obveznosti prejemnika sredstev za odpravo posledic nesreč

Praviloma za prejemnike pomoči države nastanejo tudi določene obveznosti. ZOPNN v 31. členu določa, da morajo biti sredstva, ki so dodeljena za obnovo stvari, porabljena skladno z namenom njihove uporabe. Navedeno za prejemnike pomoči pomeni, da morajo upravičenci zaradi zagotovitve namenske porabe sredstev z ministrstvom, pristojnim za naravne vire, podpisati pogodbo o izpolnjevanju obveznosti. V pogodbi se upravičenec do sredstev za odpravo posledic nesreč predvsem zaveže, da bo izvršil obnovo stvari v celotnem obsegu, ki ga je potrdila komisija za odpravo posledic nesreč, zagotovil nadzor pri obnovi stvari v skladu s predpisi, ki urejajo graditev objektov, zagotovil namensko porabo dodeljenih sredstev in zagotovil obnovo stvari skladno s projektom za pridobitev gradbenega dovoljenja in izvedbo ter drugimi pogoji iz dovoljenja za poseg v prostor.

V 31. členu ZOPNN je določena tudi obveznost vračila neporabljenih sredstev. V primeru, če oseba, ki je upravičena do sredstev za odpravo posledic nesreč, dodeljenih sredstev za odpravo posledic nesreč ne porabi, pa je dolžna razliko do dodeljenih sredstev vrniti. Upravičenec do sredstev za odpravo posledic nesreč mora neporabljen sredstva za odpravo posledic nesreč vrniti tudi, če se je iztekel rok, za katerega je v odločbi o dodelitvi sredstev določeno, da se morajo dodeljena sredstva porabiti zaradi stečaja ali likvidacije pravne osebe in v kolikor imetnik odločbe o dodelitvi sredstev preneha izvajati svojo dejavnost.

Nenamenska poraba sredstev za odpravo posledic nesreč pa je kaznovana z obveznostjo vrnitve celotnih nenamensko porabljenih sredstev s pripadajočimi zamudnimi obrestmi od dneva, ko so bila sredstva nakazana upravičenci. Zaradi vedno višje obrestne mere zakonskih zamudnih obresti pa morebitna nenamenska poraba sredstev predstavlja tudi precejšnje pravno tveganje za upravičence. S 1. 7. 2023 je bila namreč višina predpisane obrestne mere zakonskih zamudnih obresti v letu 2023 povišana že drugič in trenutno znaša 12 %. Pri porabi prejetih sredstev za obnovo bodo zato upravičenci morali ravnati še posebej skrbno, saj se za nenamensko porabo sredstev za odpravo posledic nesreč šteje tudi poraba sredstev za obnovo stvari, pri kateri niso izpolnjeni predpisani pogoji na področju urejanja prostora in graditve objekta. Rok za vračilo neporabljenih ali nenamensko porabljenih sredstev je relativno kratek, saj obveznost vračila za upravičenca nastane najpozneje v treh mesecih po tem, ko upravičenca na vrnitev sredstev pozove ministrstvo, pristojno za naravne vire.

Na podlagi 32. člena ZOPNN pa je upravičenec do sredstev za odpravo posledic nesreč, ki so mu bila dodeljena sredstva za odpravo posledic nesreč, dolžan tudi poročati o porabi sredstev, in sicer mora ministrstvu, pristojnemu za naravne vire, predložiti zaključno poročilo o porabi sredstev najkasneje v 12 mesecih od dneva, ko so mu bila dodeljena. Upravičenec do sredstev za odpravo posledic nesreč mora o porabi dodeljenih sredstev poročati ministrstvu, pristojnemu za naravne vire, na njegovo zahtevo tudi pred iztekom roka za zaključno poročilo.

Postopek dodelitve sredstev za odpravo posledic nesreč

ZOPNN v 33. členu ureja tudi postopek dodelitve sredstev za odpravo posledic nesreč, in sicer se sredstva za odpravo posledic nesreč upravičencem do sredstev dodelijo na podlagi vloge, ki jo morajo predložiti ministrstvu, pristojnemu za naravne vire, v roku iz programa odprave posledic nesreč, ki pa ne sme biti daljši od 12 mesecev. Ministrstvo, pristojno za naravne vire, po sprejemu programa odprave posledic nesreč na vladi obvesti upravičence do sredstev za odpravo posledic nesreč o roku, v katerem morajo predložiti vloge za dodelitev sredstev za odpravo posledic nesreč. Vsebino vloge ureja Pravilnik o vsebini in obliki vloge za dodelitev sredstev za odpravo posledic naravnih nesreč (Uradni list RS, št. 103/05). V zvezi s tem bo torej treba aktivno spremljati javna obvestila Ministrstva za naravne vire in prostor.

Ministrstvo, pristojno za naravne vire, pripravi predlog o višini potrebnih sredstev za obnovo stvari in ga predloži komisiji za odpravo posledic nesreč, če je vloga upravičenca popolna in utemeljena in je predlog obnove stvari v skladu s programom odprave posledic nesreč.

Predlog za dodelitev sredstev za odpravo posledic nesreč posameznemu upravičencu pa predloži vladi v obravnavo in sprejem ministrstvu, pristojno za naravne vire, po predhodni potrditvi komisije za odpravo posledic nesreč.

Sklepno

Ribiške družine so torej lahko upravičene do pomoči pri odpravi posledic naravnih nesreč, vendar pa bo poraba prejetih sredstev vezana na obnovo objektov, ki so v lasti vsake posamezne ribiške družine in so namenjeni izvajanju dejavnosti. Za pridobitev sredstev iz državnega proračuna bo treba vložiti vlogo za dodelitev sredstev za odpravo posledic nesreč, po odobritvi pomoči pa bo sledil podpis pogodbe z Ministrstvom za naravne vire in prostor. Za upravičence, ki bodo tudi prejemniki sredstev, pa bodo nastale tudi vse zgoraj opisane obveznosti. Predvsem bo treba prejeta sredstva porabiti namensko in o tem poročati ministrstvu, morebitna neporabljenosti oziroma nenamensko porabljenosti sredstev pa vrniti. Varstvo ljudi in premoženja pred prihodnjimi poplavami je nedvomno utemeljeno, zato lahko v prihodnjih letih pričakujemo povečano pozornost države na področju upravljanja z vodami, zlasti v luči varstva pred škodljivim delovanjem voda ter na področjih, ki so bila s poplavami najbolj prizadeta. Navedeno najverjetneje pomeni gradnjo številnih novih objektov vodne infrastrukture, zlasti objektov za stabilizacijo dna in brežin, visokovodnih nasipov in zadrževalnikov. Pri tem ne bi smeli pozabiti na temeljno načelo načrtovanja in izvajanja posegov v vode ter vodna in priobalna zemljišča, ki določa ravnovesje med različnimi pomembnimi vrednotami. Upoštevati je namreč treba, da se s posegi ne sme poslabševati stanja voda ter da se hkrati omogoča varstvo pred škodljivim delovanjem voda, skrbi za ohranjanje naravnih procesov, naravnega ravnovesja vodnih in obvodnih ekosistemov ter varstvo naravnih vrednot in območij, varovanih po predpisih o ohranjanju narave. Zlasti na slednje se pri upravljanju z vodami pogosto pozabi. Tudi od aktivnosti ribiških družin pa bo odvisno, ali bo pričakovana nova vodna infrastruktura grajena tako, da bo upoštevano naravno ravnovesje vodnih in obvodnih ekosistemov ter ohranjanje naravnih procesov, ki potekajo v naših vodah.

Anže Petrovič, univ. dipl. prav.
član Komisije za pravna vprašanja RZS

LITERATURA

- Zakon o društvih (ZDru-1), 2006. Uradni list Republike Slovenije, št. 61/06*
Zakon o vodah (ZV-1), 2002. Uradni list Republike Slovenije, št. 67/02
Zakon o varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami (ZVNDN), 1994. Uradni list Republike Slovenije, št. 64/94
Zakon o odpravi posledic naravnih nesreč (ZOPNN), 2003. Uradni list Republike Slovenije, št. 75/03.

RIBIŠKO SREČANJE V PODJUNI

Članstvo Podjunskega ribiškega kluba/Jauntaler Fischerklub iz Mlinč (Müllnern) pri Žitari vasi (Sittersdorf) je imelo letošnje srečanje v nedeljo, 18. junija. Tradicionalno letno srečanje je vsakokrat v obliki piknika, ki se ga udeleži večina članstva v spremstvu svojih družinskih članov. Pride tudi veliko drugih obiskovalcev, ki jih navdušuje ponujeni meni: sladkovodne ribe in ribji polpeti, oboje s prilogo in seveda ustrezna pijača. Srečanje je že nekaj let na športnem igrišču pri Rikarji vasi (Sportplatz Rückersdorf), ki je nekaj sto metrov iz Rikarje vasi proti Šentprimozu (Sankt Primus).

Podjunkskemu ribiškemu klubu (PRK) od jeseni leta 2017 predseduje Jože Krasnik, ki je bil pred izvolitvijo na najodgovornejšo funkcijo v tem društvu tajnik vse od ustanovitve kluba v letu 1978. Po uvodnih pozdravih, pri čemer sem prenesel pozdrava tudi v imenu predsednika Mira Žaberla in sekretarja Igorja Miličiča, si je predsednik Krasnik vzel čas za pogovor. Občasno je medtem sicer moral odpraviti še kakšno organizacijsko zadrego, vendar sva z moje strani zeleni pogovor opravila v celoti.

Nazadnje sem bil na obisku pri tem slovenskem zamejskem ribiškemu klubu pred več kot desetimi leti. Zato me je seveda zanimalo, kakšne so zdaj razmere pri njih. Ribiški tovariš Krasnik je povedal, da je klub medtem zašel v precej zahtevne kadrovske razmere, iz katerih pa so uspešno rešili. Za funkcije so poprijeli predvsem mlajši člani. V tem je najbrž razlog, da razen predsednika med udeleženci nisem opazil prav nobene znane osebe. V klubu je trenutno nekaj nad 80 članov in članic, od katerih pa jih je kar okoli 20 mladoletnih. Očitno so zadeli v polno s tem, da so uvedli vsakoletni interni mladinski ribiški tabor. Če je le mogoče, ga izvedejo na območju katere od slovenskih ribiških družin. S tem še dodatno pomagajo svojemu mladoletnemu članstvu pri utrjevanju slovenskega jezika.

Klub je imel do predlanskim v najemu postrvjo ribogojnico. Za tako poslovno odločitev so se opredelili pred leti, ko so imeli

v zakupu skoraj ves vodotok potoka Bela, ki izpod Karavank teče skozi Železno Kaplo do Drave. Redno poribljavanje je bilo omogočeno klubu le na podlagi lastne ribogojne aktivnosti. Za predčasni odstop od najema ribogojnega objekta sta bila dva vzroka: namnožitev vidre v celotnem vodotoku Bele ter ovajanje krajana, ki živi ob ribogojnici. V zvezi z ribogojno dejavnostjo ga je motilo tako rekoč vse, kar so člani kluba počeli na tej lokaciji. Zdaj ima klub v zakupu (in upravlja z njim) le Malo jezero (Kleinsee). Jezero, površine 9 hektarov, je v občini Škocjan (Sankt Kanzian am Klopeiner See). Največja globina je 9 metrov, nahaja pa se v sosesčini precej bolj znanega Klopinskega jezera (Klopeiner See).

Predsednik Krasnik se je pohvalil, da skušajo vsako leto organizirati mladinski ribiški tabor. O lokaciji za letošnje leto so se dogovorili z Ribiško družino Murska Sobota, potekal pa bo od 11. do 13. avgusta ob ribniku v Beltincih.

Jože o sodelovanju PRK z ribiškimi družinami pravi, da je zadovoljivo. Najboljše sodelovanje je še vedno z RD Tolmin, zelo dobro pa tudi z RD Mozirje in v novjšem času tudi z RD Šempeter. Dobro, čeprav nekoliko bolj okrnjeno kot nekoč, je sodelovanje z gorenjskimi RD in z RD Ljubno.

Beseda je nanesla tudi na »izključitev« vseh štirih slovenskih zamejskih klubov (dva sta v Avstriji, dva pa v Italiji) iz Ribiške zveze Slovenije pred približno dvanajstimi leti. Po vzoru podpore zamejskim ribiškimi klubom, ki jih je leta 1992 ali morda 1993 uvedlo predsedstvo RZS pod vodstvom predsednika Borisa Dolničarja, je Lovska zveza Slovenije sprejela medse Klub prijateljev lova iz Celovca in Društvo slovenskih lovcev FJK Doberdob. Lovci na ta način še vedno dajejo moralno podporo stanovskim tovarišem iz zamejstva, ribiči pa smo svojim stanovskim tovarišem odpovedali to gesto. Sogovornika se nisva spomnila utemeljitve za tak ukrep izpred nekaj let, našla pa tudi nisva nobene napovedi, da bodo odgovorni odpravili takratno – po najinem mnenju napačno – potezo.

Seveda sva s sogovornikom nekaj stavkov namenila še ribolovu. Pa ne samo sladkovodnemu. Dotaknila sva se tudi ribolova na morju, čeprav je za naše zamejce v Avstriji morje še veliko bolj oddaljeno interesno področje, kot je za nas celinske Slovence.

Čas, preživet na tem srečanju, je minil, kot bi trenil. Poln vtisov sem se popoldan vračal po isti poti nazaj. Že tja grede sem opazil, da so skoraj vse oznake krajev ob poteh, kjer sem vozil, dvojezične. Le Miklavčevo in Vinski breg še nimata pripisov v slovenskem jeziku. Ko sem po tej isti poti vozil pred leti, sta imela navedbi v slovensščini le Železna Kapla in Sele.

Pa še nekaj mi je bilo na tem obisku všeč, zelo všeč: tako rekoč vse strežno osebje, ki je bilo sicer sestavljeno skoraj izključno iz mladega članstva, je imelo med strežbo oblečene enotne majice kluba. Na srečanjih ribiških družin take enotnosti še nisem opazil.

Besedilo in fotografija: Marko Koračin

Spominski posnetek s predsednikom Krasnikom.

RD LJUBNO

4. 8. 2023 bo v Ribiški družini Ljubno ob Savinji zapisan kot najbolj črn dan v zgodovini društva, pa tudi doline kot take. V zgodnjih jutranjih urah je v vodni ujmi reka Savinja s pritoki v pičli uri ali dveh uničila desetletja vloženega truda v vzpostavitev ribogojne ter društvene infrastrukture Ribiške družine Ljubno ob Savinji, uničila vodni živelj, prav tako pa tudi geomorfološko preoblikovala celotno dolino. V času ujme je nekaj tisoč ljudi bežalo pred apokalipso, nekaj sto pa je reševalo gola življenja. Zgolj spletu okoliščin in izjemnemu odzivu vseh reševalnih služb se gre zahvaliti, da ujma ni terjala človeških življenj, saj je pretok reke Savinje v Nazarjih dosegel več kot 850 m^3 (v vodni ujmi leta 1990 pa 635 m^3).

Mulj v notranjosti objekta

Ribogojni objekt na Ljubnem po ujmi.

Zmleta infrastruktura ribogojnice Ljubno

Podivjana Lučnica je povsem uničila vališče z vso opremo v Podvolovlju, ki ga je dodatno zasul še plaz, prav tako pa odplaknila približno 150 kg enoletne potočne postrvi, 150.000 kosov zaroda in pribl. 200 kg odrasle potočne postrvi, hkrati pa uničila tudi novo gensko čisto plemensko jato in vsa dosedanja prizadevanja na tem področju.

Savinja je v višini 1,3 metra preplavila tudi kompleks ribiške družine na Ljubnem ob Savinji in zmlela infrastrukturo tamkajšnje ribogojnice, potrgala ograje in prekate v bazenih, močno poškodovala ribogojni objekt, uničila obe novi namenski vozili, vso opremo za ribogojstvo in ostalo orodje, opremo ter stroje, poškodovala ribiški dom z lokalom in uničila ves inventar v njem, poškodovala večnamenski lesen objekt ob domu, uničila inventar v njem, razdejala okolico, ribnike ter ribogojne bazene zalila z mešanico mulja, proda in dreves, ob tem pa so ostali brez približno 3000 kg potočne postrvi 2+, celotne odrasle plemenske jate in brez pribl. 3000 kosov lipana 20–25 cm. Kljub dobesedno vojnemu stanju na območju celotne doline se je izjemno požrtvovalno odzvala ožja ekipa članov, ki jih je zaradi odsotnosti predsednika Križnik Gregorja, ki je v tem času bil neposredno vključen v reševanje oseb na območju doline s pomočjo helikopterjev, vodil gospodar Marjan Mošmondor skupaj s članoma upravnega odbora Borisom Voduškom in Matejem Podkrižnikom na čelu in iz odrezanih strug, vodnih kotanj in zasute ribogojnice poskusila rešiti vsaj nekaj življa ter ga vrniti v matični vodotok. Reševanje je onemogočala popolna prekinitev cestnih povezav v dolini, zato je ekipi priskočil na pomoč celo helikopter Slovenske vojske in jih prepeljal na območje Luč, kjer so prav tako uspešno rešili nekaj preživetih rib in rakov. Ob ujmi se je bliskovito odzval kolektiv Zavoda za ribištvo Slovenije, ki je dva dni izjemno požrtvovalno priskočil na pomoč ljubenskim ribičem pri reševanju

Po intervencijskem izlovu s pomočjo helikopterja Slovenske vojske.

Zmleta infrastruktura ribogojnice Ljubno

Ribogojnica Ljubno po prvih korakih sanacije zahvaljujoč marljivim rokam peščice pripadnih članov.

rib s celotno opremo, za kar so jim tamkajšnji ribiči neskončno hvaležni. Prve korake sanacije ribogojnice v Podvolovlju je kljub popolni odrezanosti območja na svoja pleča prevzel tamkajšnji starosta ljubenskega ribogojstva, 70-letni Zdravko Kladnik s svojo družino. Na pomoč so finančno priskočili Ribiška družina Kočevje, Ribiška družina Ribnica in Klub Blanskih ribičev, takoj-

šnjo finančno pomoč so prispevali tudi nekateri člani, kjer velja izpostaviti Vinka Rusa ter Dejana Gorjaka, in številni ribiški gostje iz tujine, med njimi tudi ga. Jamie L. Harpootlian, veleposlanica ZDA, pri reševanju rib pa so pomagali tudi lastniki Šport centra Prodnik, pa čeprav so sami utrpeli enako materialno škodo kot ribiška družina. Ko še voda ni dodobra odtekla, se je z velikim srcem odzval tudi Drago Povh, lastnik ribogojnice, ki je s svojim bagrom pod upravljanjem člana RD Franca Voduška poskrbel za prve korake v dolgotrajni sanaciji, pa čeprav je bil le-te enako potreben tudi njegov lasten ribogojni objekt. Ljubenski ribiči so vsem naštetim, pa tudi tistim, ki bodo pomoč morda še ponudili, izjemno hvaležni in ne najdejo pravih besed zahvale. Medtem ko je kompleks ribiške družine že takoj po povodnji obiskal dr. Darij Krajčič, državni sekretar Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, in se članom tudi sam pridružil pri reševanju rib in odpravljanju posledic, je ljubenske ribiče v nadaljevanju obiskala tudi ministrica ga. Irena Šinko in si ogledala ter z razumevanjem prisluhnila nastali situaciji. Prvi odzivi vodstva MKGP ljubenske ribiče nedvomno navdajajo z upanjem, da bodo Savinja pod upravljanjem Ribiške družine Ljubno ob Savinji in njeni ribogojnici s kompleksom ribiškega doma na Ljubnem nekoč zaživele v vsem, predvsem muharjem znanem sijaju.

RD Ljubno, foto: Gregor Križnik

RD MOZIRJE

Hiše so skoraj v celoti pod vodo.

Obsežnost poplav

Ribiška družina Mozirje na Savinji ocenjuje škodo na ribah in drugem življu med 90 in 100 odstotki. Prav tako na Mlinščici in Ribniku Gaj. Na Dreti je škoda okoli 90-odstotna na ribah in drugem življu, na gojitvenih

potokih, potokih brez upravljanja in rezervatih je škoda skoraj celotna. Poplaval je ribiških dom in vse ostale objekte, ki jih ima ribiška družina.

Obsežnost poplav

Amur je iz Mozirskega bajerja pristal 10 km nižje v savinjski depresiji v Malih Braslovčah. Trenutno plava v ribniku Preserje (foto: M. Žaberl).

RD Mozirje

KOROŠKA RD

Reka si je vzela prostor, ki ga je potrebovala.

Na podlagi izkušenj iz poplav leta 2012, ki so bile veliko manjše kot letošnje, lahko z veliko mero verjetnosti zaključimo, da so bile ribje populacije v reki Mislinji in Meži ter njunih pritokih uničene. Po poplavah iz leta 2012 sta

Moč reke

Material, ki ga je reka nosila s seboj.

Naplavine

Poškodovani mostovi

Reka si je utirala pot, kjer je lahko.

reki Mislinja in Meža z našo pomočjo potrebovali približno 10 let, da se je stanje vsaj deloma približalo tistemu pred poplavami. Ravno, ko smo začeli ponovno beležiti izrazitejšo drst potočne postrvi in lipana, je narava ponovno pokazala svojo moč. Ob tem bi radi posebej izpostavili, da je bila reka Mislinja s pritoki prizadeta v enaki meri kot reka Meža s pritoki.

Na valilnici, namenjeni lastni vzgoji potočne postrvi, nam je poplavna voda poškodovala sistem cevi za dovajanje vode v valilnico in v bazen z matično jato. Bazen z matično jato je bil delno zasut s peskom in prodrom. Odnoslo je tudi del matične

jate. Poškodovan je bil tudi most nad valilnico, ki ga bo treba sanirati.

Na ribniku Brdinje je poplavna voda odtrgala in odnesla del zajetja za dovajanje vode v ribnik.

Koroška RD, foto: Blaž Cokan

BISTRICA DOMŽALE

Bistriški ribiški okoliš so poplave 4. 8. 2023 prizadejale predvsem na reki Kamniški Bistrici s pritoki in reki Pšati s pritoki. Zaradi poplave je uničene večino struge Kamniške Bistrice, gojitvenih potokov na njenem območju in vodnih objek-

Na žalost prepozno

Podivjana Titanova Mlinjščica

Rešene lepote iz Radomeljske Mmlinjščice

Vseh nismo uspeli rešiti

Suha struga Homške Mlinjščice

Žalostna podoba Radomeljske Mlinjščice

tov, ki so bili zgrajeni na teh vodotokih. Povzamemo lahko, da so najbolj prizadeti zgornji in srednji tok reke Kamniške Bistrice ter Pšate s svojimi pritoki. Ob močno spremenjenem vodnem toku, ogromni količini naplavin peska, mivke in produ, spremenjeni višini vodne gladine in umazanem vodnem toku (voda, pomešana z zemljino in od začetka še s fekalijami) skoraj ni upanja, da bi preživela kakršnakoli riba.

Za gojitvene potoke, v katere se vlaga zarod, že od nekdaj vemo, da so precej občutljiv habitat na različne vodne ujme.

Največjo škodo so prav gotovo utrpeli vodotoki izrazito hudourniške narave: gojitveni potoki Bistričica, Črna, Reka 1, Doblič, Šmidov potok ter revir Kamniška Bistrica 2. V teh revirjih pričakujemo skoraj popolno uničenje ribjega fonda. Velikansko škodo sta prav gotovo utrpela tudi oba ostala revirja Kamniške Bistrice, ki segata vse do Save, saj je bil pretok reke velikanski, prav tako pa je sama struga na veliko mestih ujeta v kanal, kar preprečuje ribam, da bi se zatele v boljše skrivališča. Prav tako

pričakujemo upad populacije v spodnjem koncu reke Nevljice s pritokoma Oševek in Rožiček.

Reka Pšata, naš drugi najdaljši vodotok, je prav tako skupaj s pritoki (Tunjščica, Knežji potok) poplavljala na vseh delih vodotoka. Kljub vsemu pa imamo zaradi bolj nižinskega značaja reke malce več upanja v preživetje rib (kar v zadnjih dneh potrjujejo naši čuvaji).

Zgodba zase so mlinščice. V našem upravljanju so štiri in prav vse so zaradi zasutja vtoka iz matične reke Kamniške Bistrice, ostale v celoti (Radomeljska in Homška) ali deloma (Titanova, Dolska) suhe. Na srečo smo pravočasno reagirali in iz njih odlovili večino rib. Kljub vsem naporom je v mlinščicah poginilo približno 200 šarenk, 100 potčnih postrvi, nekaj lipanov in ogromno število kapeljnov ter piškurja.

Ostale vode v ribiškem okolišu (Radomlja s pritoki, Rača, Drtijščica, Nevljica z nekaterimi pritoki) so bile seveda bistveno povišane, vendar v njih ne pričakujemo bistvenega upada ribje populacije, saj ekstremi niso bili tako hudi.

RD Bistrica Domžale

RIBOLOV V SREDNJEM VEKU

Na našem potovanju skozi zgodovino ribolova, ki se je pričelo s prvimi najdbami ribjih kosti na arheološkem najdišču Koobi Fora v Keniji pred skoraj 2 milijonoma let, smo prišli do zadnjega poglavja – do kratkega orisa ribolova v srednjem veku.

Srednji vek se prične v Evropi okvirno v 5. ali 6. stol. n. št. in konča konec 15. stol. n. št. (npr. Werner, Ewig 1979; Haug 1999; Kölzer, Schieffer 2009). Sledi obdobju pozne antike, za katerega je značilno množično preseljevanje ljudstev in propad Zahodnega rimskega imperija, do česar je prišlo leta 476 n. št. S tem je povezan zaton antične kulture in načina življenja, v večjem delu Evrope pa se je izoblikovala tudi nova demografska podoba, ki predstavlja osnovo današnje.

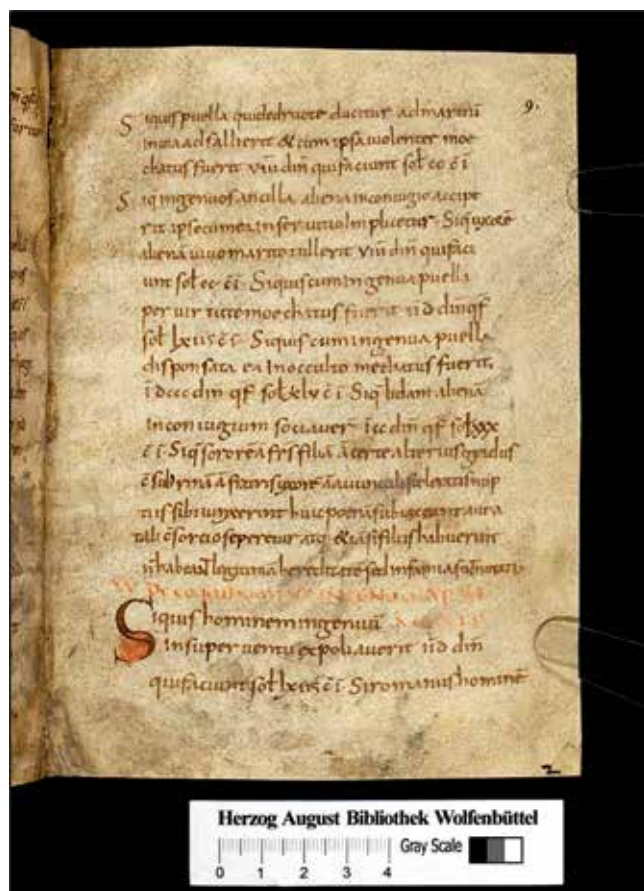
Tudi v jugovzhodno alpskem prostoru je prišlo v 6. stol. n. št. do velikih sprememb, kar je povezano s prihodom naših prednikov – zgodnjih Slovanov. Ti so poselili prostor jugovzhodnih Alp kmalu po odhodu Langobardov v severno Italijo (568 n. št.). Sprva so živeli v župah, ki so se v naslednjih stoletjih politično združevale v kneževine. Na začetku so bili Slovani še pogani, krščanstvo so sprejeli kasneje, v 9. stol. n. št. Vse te spremembe so se zgodile v zgodnjem srednjem veku, obdobju, ki se je končalo v sredini 11. stol. n. št. z nastopom visokega srednjega veka.

Visoki srednji vek pomeni predvsem čas hitro naraščajočega prebivalstva in prelomnico v poselitvenem vzorcu in družbi: v srednjeveški Evropi so množično nastajala mesta, prišlo je do nastanka meščanstva, v 12. stol. pa nastanejo tudi prve javne šole. Sledi obdobje poznega srednjega veka (14.–15. stol. n. št.), kot mejo za konec srednjega veka in začetek novega veka pa se najpogosteje navaja ali odkritje Amerike leta 1492 n. št. ali turška osvojitev Konstantinopla leta 1492 n. št., s čimer je propadlo Zahodno rimsko cesarstvo (Čepič 1979; Davies 1996, 291–293).

Čeprav je iz srednjega veka na razpolago precej pisnih dokumentov, pa je njihova izpovednost raznolika in tudi število pisnih virov med posameznimi območji in stoletji se zelo razlikuje. Zato predstavlja tudi za srednji vek pomemben vir podatkov o preteklosti arheološka izkopavanja in slikovne upodobitve. To velja tudi, ko gre za tematiko ribolova. Pri orisu ribolova v srednjem veku smo zato upoštevali tako pisne vire kot arheološke vire, slikovne upodobitve in analize pri arheoloških izkopavanjih odkritih najdb. Zanimali so nas predvsem pravne podlage za izvajanje ribolova v srednjem veku, pomen rib in ribolova, vrste ulovljenih rib in tehnike ribolova.

Pravne podlage za izvajanje ribolova

Za večji del zgodovine človeške civilizacije ni poznano, kakšna je bila pravica do uporabe določenega naravnega vira s strani posameznika in posameznih družbenih skupin, kako je bila ta pravica definirana in kako se je uveljavljala. To velja tudi za čas visokih civilizacij s pisnimi viri v različnih delih Sredozemlja med 3. in 1. tisoč. pr. n. št. Tudi v »Hamurabijevem zakoniku«, v eni najstarejših znanih zbirk pravnih besedil iz Mezopotamije iz začetka 2. tisočletja pr. n. št., obstajajo pravni predpisi o najemu zemlje in ladij v odstavkih §30–66 in §236–239, ni pa zakona, ki bi urejal uporabo vodnih teles (npr. Eilers 2013, 40–46, 82). Šele iz antike so poznana posamezna besedila in napisi, ki kažejo konkretni vpogled v pravno ureditev ribolova. Zlasti za rimsko obdobje obstajajo dokazi o obstoju zakupa ribolovnih pravic v nekaterih vodah, pa tudi o obstoju obveze za plačilo davkov za ulov (Marzano 2013; Mataix Ferrándiz 2022; Nadler 2020, 27). Na eni strani je bila »posest« v antiki velikega pomena, na drugi strani pa je bilo morje kot element v lastninskopravnih razmerjih problematično, saj si ga nihče ni mogel lastiti ali iz njega izključiti drugih, pripadalo je širši javnosti (*res communis omnium*) (Mataix Ferrándiz 2022, 82–83,

Slika 1. Lex Salica, zakonik Salijskih Frankov, 6.–9. stol. n. št. (vir: SPLET 1).

111–112). To je otežilo določanje meja, ki so bile podlaga za pravice zasebne in kolektivne lastnine. Kos zemljišča je bilo mogoče ograditi in z ograjo preprečiti dostop do njega, pri morju to ni bilo mogoče.

Prizadevanja za oblikovanje lastniških struktur, povezanih z morskimi viri, so se zato v rimskem cesarstvu večinoma osredotočala na obalno območje. V tem kontekstu je zanimivo tudi starodavno besedilo z grškega otoka Kos, ki smo ga že omenili v kontekstu najemov stolpov za opazovanje jat tun, kar so razumeli kot služenje bogu morja Pozejdonu (Theodoropoulou 2014, 222; prim. Hellmuth Kramberger, Kramberger 2023, 175). Najem razglednih stolpov za opazovanje jat rib selivk je dokumentiran tudi na napisu iz Pariona ob Marmarskem morju iz 2. stol. n. št. (Marzano 2018, 444). V skladu s tema antičnima viroma so torej v rimskem obdobju vsekakor morali obstajati predpisi glede izvajanja ribolova na območju morske obale, kjer so verjetno objektivirali ribolov proti plačilu in obdavčenju ulova, čeprav lastniške strukture ni bilo mogoče jasno omejiti. Podobno je bilo v rimskem obdobju glede rek in jezer. Reke so veljale za skupno lastnino, o lastništvu so razpravljali le v primerih, ko so reke potekale skozi zasebno lastnino (zasebno zemljišče) (Mataix Ferrándiz 2022, 117–118).

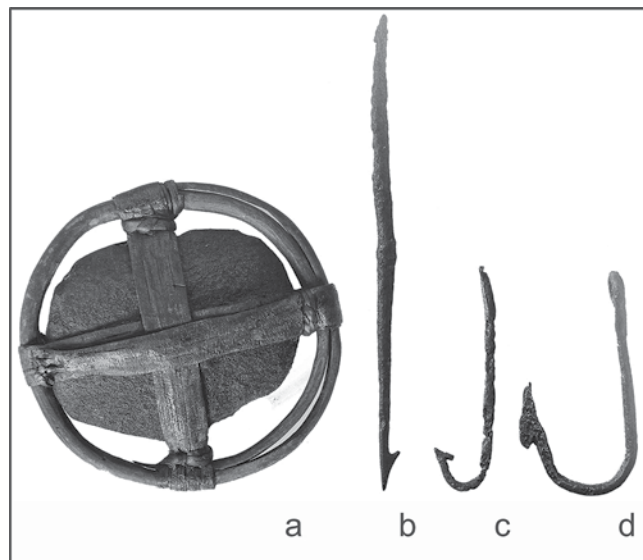
Reke so bile gotovo skupna lastnina, kar se kaže na primer v tistih pisnih virih, v katerih je zabeleženo, da je bilo po rekah prepovedano ovirati promet. Na splošno lahko rečemo, da „zakonita“ raba voda v

antiki ni bila jasno določena. Poskušali so definirati pravila, vendar je bila njihova utemeljitev in implementacija včasih nejasna in težavna. Prva omemba ribolovne pravice je v *Lex Salica*, zakonu iz zgodnjega srednjega veka, natančneje 6. stol. n. št. (slika 1; Bernreuther 2011, 5ff.). Ribe v naravi so po zakonu pripadale kraljevemu gozdu in kralju, kdor jih je ujel brez dovoljenja, je bil za to kaznovan. Dovoljenje za ribolov pa je lahko posameznik pridobil le od vladarja.

V srednjem veku se je število pisnih virov, v katerih so bile zabeležene informacije o ribolovnih pravicah in rabi vodnih teles, nenehno povečevalo (Lampen 2000; Bernreuther 2011; Amacher 2006a). Iz posameznih pisnih virov je razvidno, da niso bile v uveljavi splošno veljavne ribolovne pravice, ampak da so se te razlikovale od regije do regije. Zgodnji ribiški zakon iz poznega 12. in zgodnjega 13. stol. n. št. je npr. dokumentiran v severnonemški regiji Baltskega morja, v Schleswigu (Jahnke 1997, 290). V njem je definirano, da je reka pripadala kralju, vendar je ta ribičem dovolil, da so v reki prosto lovili. Vendar pa so veljale pri ribolovu tudi določene omejitve, npr. pri ribolovu ob nekaterih praznikih (kot so na primer binkošti); slednje je določil mestni svet. To kaže, da čeprav je bil kralj lastnik vodnega telesa, so za upravljanje vodnega telesa (podobno kot danes) skrbeli drugi. Ribolovne pravice pa niso bile vezane le na posameznike, pač pa so primeri, ko so jih lahko dobila tudi celotna mesta, kot je to npr. dokumentirano v 13. stol. n. št. za severnonemško mesto Bremen in reko Weser, ki se izliva v Severno morje (Küchermann 2021, 418–420).

Poleg reguliranja splošne ribolovne pravice pa obstajajo v srednjeveških listinah tudi podatki o predpisih v zvezi s prodajo rečnih rib, kot so jegulja, ščuka in losos ter morskih rib, kot sta sled in trska (Küchermann 2021, 418–420). Tako je bilo na primer v nekaterih kraljestvih določeno, da mora biti pri ribah, ki se prodajajo konzervirane, označen izvor. Dovoljenje glede trgovanja s konzerviranimi ribami je seveda podelil kralj.

V srednjem veku so torej v kraljestvih, ki so obvladovala območje obal Severnega in Baltskega morja, obstajale zelo specifične lastniške strukture – zemlja in vode so pripadale kralju, obstajali pa so predpisi o trgovanju z ribami in določitve, kdo je lahko izvajalec ribolov in pod kakšnimi pogoji. Ti predpisi so bili določeni individualno in so se od kraljestva do kraljestva razlikovali. Podobno je bilo tudi na prostoru današnje Slovenije. Ribolov je spadal med kraljeve pravice, ki pa so ga v praksi izkoriščali tudi zemljiški gospodje, ki so obvladovali posamezna posestva znotraj kraljestva. Pogosto so ribolovne pravice dobivali tudi samostani in cerkve, in sicer v tistih rekah in ribnikih, ki

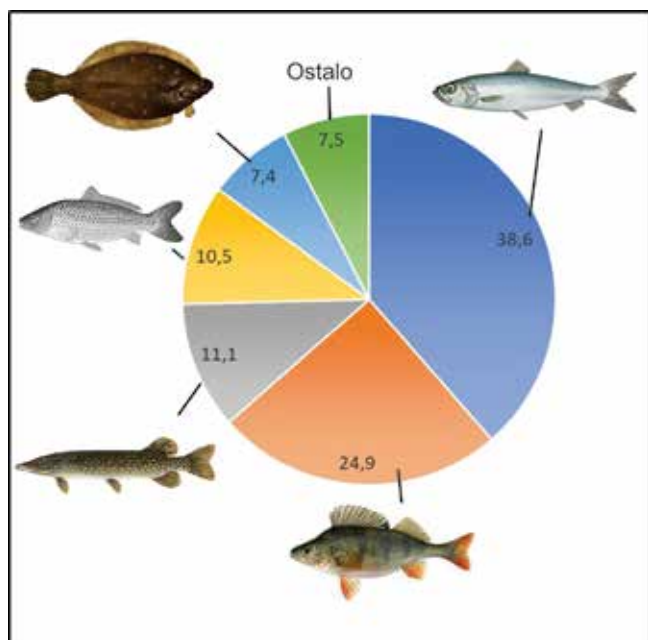
Slika 3. Ribiški pripomočki iz vikinškega naselja Haithabu, severna Nemčija, 8.–10. stol. n. št.: **a** – utež za mrežo, **b** – harpuna, **c-d** – trnka (po Elsner 1994, 71).

so se nahajali v področju njihovih nadarbinskih posestev. Meščani so si pridobili ribolovne pravice redkeje, obstajali so tudi poklicni ribiči, ki so ob pridobitvi ribolovne pravice dobili tako imenovano ribiško hubo (kmetijo), kmečki podložniki pa rib niso smeli loviti. Ribolovne pravice so bile zapisane v urbarjih in so se razlikovale od gospodstva do gospodstva (npr. Umek 1972).

Pomen ribolova, ribolovne vrste in tehnike

Tudi ciljne ribolovne vrste so se razlikovale od kraljestva do kraljestva in od regije do regije. Slednje je bilo seveda odvisno od razpoložljivih vrst, ki so poseljevale določene vode, čeprav je bilo to deloma tudi kulturno pogojeno. Na območju Baltskega morja npr. je bil vse od 7. stol. n. št. zlasti pomemben ribolov atlantskih sledi, pomembno vlogo je imela tudi proizvodnja konzerviranih (soljenih) rib (Küchermann 2021, 420–421; Hundsichler 1996, 203). Kot primer zgodnje-srednjeveške naselbine, v kateri je bil arheološko dokazan intenzivni ribolov, sledi in proizvodnja konzerviranih rib, je Haithabu-Hedeby v današnji regiji Schleswig-Holstein, ki se nahaja v severni Nemčiji ob meji z Dansko (Jankuhn 1986; Elsner 1994; Simek 1998, 9, 26, 83, 87–97). Zaradi ugodne geografske lege mesta in trgovski mreži med Frankovskim cesarstvom, Skandinavijo ter Severnim in Baltskim morjem je bil Haithabu pomembno trgovsko mesto Vikingov, ki so med 8. in 11. stol. n. št. sloveli kot bojeviti pomorščaki, roparji in tudi kot trgovci (npr. Simek 1998; Muhl, Weiss 1992; Oxenstierna 1959).

V času razcveta mesta Haithabu v 10. stol. domnevajo, da je šlo mesto več kot 1000 prebivalcev. Zgodovinski viri tistega časa poročajo, da so bila glavna hrana prebivalcev mesta ribe, ki jih je bilo tam zelo veliko (Elsner 1994, 71). Haithabu se je namreč nahajal pri izlivu reke Schlei v Baltsko morje, kjer so živele številne morske in sladkovodne ribe. Na območju mesta so med arheološkim izkopavanjem odkrili 26 ribjih vrst. Med njimi je z 38,6 % prevladoval slanič (*Clupeidae*), 24,9 % je bilo ostrža (*Perca fluviatilis*), 11,1 % ščuke (*Esox lucius*), 10,5 % krapovcev (*Cyprinidae*) in 7,4 % bokoplavutaric (*Pleuronectoidei*) (slika 2). Poleg teh rib, ki so bile ujete v reki Schlei in Baltskem morju, so bile najdene tudi kosti velike trske (*Gadidae*), ki je zelo verjetno prišla v Haithabu kot konzervirana riba, saj gre za ribe, ki so razširjene v Atlantiku. Na splošno gre v primeru slanikov za ribe z visoko vsebnostjo maščob, ki se slabše ohranijo kot kosti rib z nizko vsebnostjo maščob, zato ima izjemna količina kosti teh rib na najdišču še toliko večjo težo. Verjetno konzervirane ribe niso služile le kot prehrana prebivalcev mesta, ampak tudi kot trgovsko blago. V Haithabu pa o ribolovu, uživanju rib in trgovanju z ribami ne pričajo le številne ribje kosti, temveč tudi najdbe različnih ribiških pripomočkov, kot so uteži za mreže, železne harpune in ribiški trnki (slika 3).

Slika 2. Procentni deleži kosti ribjih vrst odkritih na vikinškem naselju Haithabu, severna Nemčija, 8.–10. stol. n. št. (po Elsner 1994, 72 sl. 1–3).

Tehnike ribolova so bile v srednjem veku tako raznolike, kot so bile raznolike vrste rib, ki so jih lovili v sladki in slani vodi, vendar v primerjavi s starejšimi obdobji človeške zgodovine ni mogoče izpostaviti nobene izjemne inovacije (prim. tudi Amacher 2006a, 100; Amacher 2006b; Bossart, Flück 2006; Nadler 2020). Večina ribiških pripomočkov in metod je temeljila na tistih, ki so jih izumili in uspešno uporabljali že tisočletja pred tem. Ribiško palico so uporabljali predvsem pri rekreačijskem ribolovu oz. ribolovu, s katerim so se ukvarjali posamezniki v prostem času. Tak način ribolova je bil predvsem v domeni plemičev (slika 4), medtem ko so v komercialnem ribolovu uporabljali metode, ki so omogočale ulov večje količine rib. V teh primerih so se posluževali ribolova z različnimi tipi mrež, vrš in različnih ribjih pasti. Ribe selivke v sladkih vodah, kot so jegulje, lososi, morske postrvi, menki, ščuke in smuči, so pogosto lovili z ribjimi pastmi, sled pa v Baltskem morju s tako imenovanimi »slanikovimi pastmi« (slika 5) (Nadler 2020, 51–52). Ribolov s strupom, ki smo ga omenili že v povezavi z ribolovom v antiki, so prakticirali tudi v srednjem veku. Kot strup so uporabljali npr. črni zobnik (*Hyoscyamus niger*), ki so ga pomešali s kruhom in sirom. Iz teh sestavin je bilo pripravljeno testo, kroglice pa so nato vrgli v vodo in kasneje z vodne gladine pobrali omamljene ali mrtve ribe (Bossart, Flück 2006, 138; Nadler 2020, 54–55). Vendar ker tak način ribolova povzroča pri ribah dolgoročno škodo, so ga v različnih delih srednjeveške Evrope prepovedali. Pri ribolovu so uporabljali pripomočke, kot so harpune, posebno harpuno za ribolov s jegulje (slika 6), podmetanke in gafe.

Pomembna gospodarska panoga v srednjem veku je bilo tudi ribogojstvo. Z njim so se najpogosteje ukvarjali menihi, ki so imeli ob samostanih ribnike, v katerih so gojili ribe za dneve posta. Najpogosteje so gojili navadnega krapa (*Cyprinus carpio*), ki so ga sicer verjetno gojili že v rimskem cesarstvu. V srednjem veku pa se je z ribogojstvom habitat navadnega krapa iz jugovzhodne Evrope razširil po ostalih

Slika 5. Zадnja ohranjena ribja past za lovljenje sledov v reki Schlei v severni Nemčiji (od prvotnih 38 pasti), ki so jih postavili okoli leta 1600 (vir: SPLET 2).

Slika 6. Pripomoček za nabadanje jegulje („Lyster“) (vir: SPLET 3).

delih Evrope, najprej, v 12. stol. n. št., v Srednjo Evropo in nazadnje (v sredini 14. stol. n. št.) še v Italijo, Skandinavijo in na Britansko otočje (slika 7). Gojeni krap je verjetno pobegnil iz umetnih ribnikov v reke in se sčasoma naselil po večjem delu Evrope (Hoffmann 2005, 26; Haynes 2011).

Simbolni pomen rib

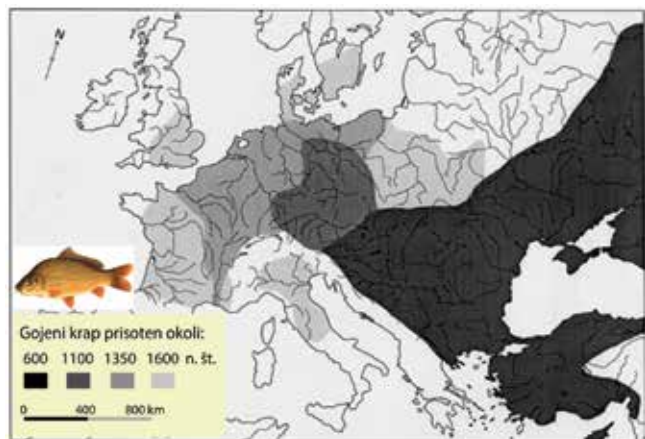
Na koncu je treba izpostaviti še simbolni pomen ribe v krščanski srednjeveški Evropi, ki se je obdržal vse do danes. Na eni strani je postala riba postna hrana, na drugi strani pa simbol Kristusa (Remele 2021). Razlogov, zakaj je postala simbol Kristusa, je verjetno več. Evangeliji na primer poročajo, da je Jezus namnožil pet hlebov in dve ribi ter tako nahranil ogromne množice (»Nahranjanje pet tisočev«, Mt 14, 13–16; Remele 2021, 196). Morda pa je še pomembnejše dejstvo, da začetne črke izraza »Jezus Kristus, Božji Sin, Odrešenik« v grškem prevodu (Ἰησοῦς Χριστός Θεοῦ Υἱός Σωτήρ) dajo besedo ICHTHYS, ki v grščini pomeni »riba«.

Zanimivejša je abstenenca od mesne hrane, ki je bila pri vernikih Rimokatoliške cerkve v srednjem veku ob petkih, vendar je to veljalo le za meso sesalcev in perutnino, dovoljeno pa je bilo uživanje vodnih živali. Ta običaj je povezan s prepričanjem, da so bile ribe obravnavane kot »čista« bitja ali bitja brez greha, ker so po legendi nepoškodovane preživele vesoljni potop in ker je bila nekoč zunanja oploditev rib napačno razumljena: veljalo je prepričanje, da se ribe razmnožujejo nespolno brez moške oploditve jajčec (Remele 2021, 195–196).

Legenda o vesoljnem potopu ima več različic. Najbolj znana je svetopisemska zgodba o Noetu in njegovi barki. Bog je poslal na Zemljo veliko poplavo, da jo uniči zaradi človeške zlobe in nasilja, vendar pa je pred tem pravičnemu možu Noetu naročil, naj zgradi veliko ladjo, na katero naj spravi svojo družino in po dve živali vsake vrste, da preživijo veliko poplavo in poskrbijo za nadaljevanje človeškega rodu in življenja. Vendar pa to ni edina verzija vesoljnega potopa. Zgodba o veliki poplavi je prisotna npr. tudi v starogrški mitologiji in v sumersko-babilonski mitologiji (Ep o Gilgamešu). Nekateri arheologi in zgodovinarji zato verjamejo, da ima legenda o vesoljnem potopu zgodovinsko ozadje. Po eni verziji naj bi ga povzročil veliki cunami, ki je lahko nastal ob dokumentiranem velikem izbruhu vulkana na

Slika 4. Srednjeveški plemič med ribolovom z ribiško palico (po Amacher 2006a, sl. 47).

Slika 7. Širjenje gojenega krapa iz jugovzhodne v severozahodno Evropo v srednjem veku (po: Hoffmann 2005, 26, sl. 2).

grškem otoku Thera (Santorini) okoli 1630–1600 pr. n. št. Po drugi od bolj priljubljenih teorij pa bi se lahko nanašal na dogodek, do katerega je po eni raziskavi prišlo veliko prej, okoli 6800 pr. n. št., ko je prišlo do nastanka Črnega morja, kar bi naj bilo povezano z obsežno poplavo, ko je v takratno manjše jezero skozi Bospor vdrla morska voda (Ryan et al. 2003). Vendar za vse te hipoteze danes ni zadostnih znanstvenih dokazov. Zato je več raziskovalcev mnenja, da so zgodbe o vesoljnem potopu verjetneje odsev manjših lokalnih poplav, ki med seboj niso neposredno povezane. Velike poplave povzročijo ogromno materialno škodo in predstavljajo nevarnost tudi ljudem, kar smo se lahko ta mesec znova prepričali tudi na Slovenskem. Ker so taki izredni dogodki zaznamovali celotne družbe, se je vedenje o posameznih dogodkih prenašalo iz roda v rod, v obliki zgodb pa se je ohranil spomin nanje vse do danes.

Kakorkoli, še danes je petek marsikje dan, ko se tradicionalno je ribe. V srednjem veku pa je bilo uživanje rib na postne dni velikega pomena zlasti v samostanih in med plemstvom, saj si je lahko navadno ljudstvo meso in ribe privoščilo le redko. Da so zadostili velikemu povpraševanju po ribah, so bili duhovni in posvetni višji sloji tudi naročniki za vzrejo rib (Häberle, Marti-Grädel 2006, 149).

Anja Hellmuth Kramberger in
Bine Kramberger

LITERATURA

- AMACHER, U. 2006a, Geschichte der Fischer und der Fischerei im Mittelalter. - V: H. HÜSTER PLOGMANN (ur.), *Fisch und Fischer aus zwei Jahrtausenden. Eine fischereiwirtschaftliche Zeitreise durch die Nordwestschweiz*, Forschungen in Augst 39. Römermuseum Augst, Basel: 95–106.
- AMACHER, U. 2006a, Mit Garnen, Netzen, Bären und Schnüren. Die Geräte und Fangmethoden der Fischer im Mittelalter. - V: H. HÜSTER PLOGMANN (ur.), *Fisch und Fischer aus zwei Jahrtausenden. Eine fischereiwirtschaftliche Zeitreise durch die Nordwestschweiz*, Forschungen in Augst 39. Römermuseum Augst, Basel: 123–130.
- BERNREUTHER, H. 2011, *Die Geschichte der Fischerei im Mittelalter: Binnenfischerei, Teichwirtschaft und Seefischerei in Deutschland*. - CreateSpace/Christian-Albrechts Universität zu Kiel, Kiel.
- BOSSART, J. in M. FLÜCK 2006, «... dass auch die visch feüchter und kalter natur sind» Archäologische und historische Spurensuche durch ein Jahr im Mittelalter. - V: H. HÜSTER PLOGMANN (ur.), *Fisch und Fischer aus zwei Jahrtausenden. Eine fischereiwirtschaftliche Zeitreise durch die Nordwestschweiz*, Forschungen in Augst 39. Römermuseum Augst, Basel: 131–140.
- ČEPIČ, Z. 1979, *Zgodovina Slovencev*. - Ljubljana.
- DAVIES, N. 1996, *Europe: A History*. - Oxford University Press, Oxford.
- EILERS, W. 2013, *Codex Hammurabi. Die Gesetzstele Hammurabis. In der Übersetzung von Dr. Wilhelm Eilers*, 3. Korrigierte Auflage. - Marixverlag, Wiesbaden.
- ELSNER, H. 1994, *Wikinger Museum Haithabu: Schaufenster einer frühen Stadt*. - Archäologisches Landesmuseum der Christian-Albrechts-Universität, Neumünster.
- HÄBERLE, S. in E. MARTI-GRÄDEL 2006, Die Teichwirtschaft vom Mittelalter bis in die Frühe Neuzeit. - V: H. HÜSTER PLOGMANN (ur.), *Fisch und Fischer aus zwei Jahrtausenden. Eine fischereiwirtschaftliche Zeitreise durch die Nordwestschweiz*, Forschungen in Augst 39. Römermuseum Augst, Basel: 149–159.
- HAUG, W. (ur.) 1999, *Mittelalter und frühe Neuzeit: Übergänge, Umbrüche und Neansätze*. Fortuna Vitrea 16. - De Gruyter, Berlin.
- HAYNES, G. 2011, Common Carp as an Invasive Species. - V: J. D. Sanders in S. B. Peterson, *Carp: Habitat, Management and Diseases*, 1–19.
- HELLMUTH KRAMBERGER, A. in B. KRAMBERGER 2023, Ribolov in vzreja rib v mlajši železni dobi in antiki. - *Ribič* 6: 174–178.
- HOFFMANN, R. C. 2005, A brief history of aquatic resource use in medieval Europe. - *Helgol Mar Res* 59: 22–30.
- HUNDSBICHLER, H. 1996, Wirtschaften – Essen – Trinken. - V: H. KÜHNEL (ur.), *Alltag im Spätmittelalter*. Styria, Graz/Wien/Köln: 196–209.
- JAHNKE, C. 1997, „Und ist der fisch- und Heringsfang das Erste beneficium...“ – Städtische und freie Markt-Fischerei im mittelalterlichen Ostseeraum. - *Zeitschrift der Gesellschaft für Schleswig-Holsteinische Geschichte* 122, 289–321.
- JANKUHN, H. 1986, *Haithabu. Ein Handelsplatz der Wikingerzeit*. - Wachholtz, Neumünster.
- KÖLZER, T. in R. SCHIEFFER (ur.) 2009, *Von der Spätantike zum frühen Mittelalter: Kontinuitäten und Brüche, Konzeptionen und Befunde*. Vorträge und Forschungen 70. - Jan Thorbecke Verlag, Ostfildern.
- KÜCHELMANN, H.C. 2021, Viel Butter bei wenig Fisch. Zwei Fischknochenkomplexe des 12. bis 13. Jahrhunderts aus der Bremer Altstadt. - V: S. KAHLOW, J. SCHACHTMANN in C. HÄHN (ur.), *Grenzen überwinden. Archäologie zwischen Disziplin und Disziplinen. Festschrift für Uta Halle zum 65. Geburtstag*, Internationale Archäologie Studia honoraria 40. Verlag Marie Leidorf GmbH, Rahden/Westfahlen: 413–426.
- LAMPEN, A. 2000, *Fischerei und Fischhandel im Mittelalter. Wirtschafts- und sozialgeschichtliche Untersuchungen nach urkundlichen und archäologischen Quellen des 6. bis 14. Jahrhunderts im Gebiet des Deutschen Reiches*. Historische Studien 461. - Matthiesen Verlag, Berlin/Ehring.
- MARZANO, A. 2013, Fishing and Roman Law. - V: A. MARZANO (ur.), *Harvesting the Sea: The Exploitation of Marine Resources in the Roman Mediterranean*. Oxford studies on the Roman economy. Oxford University Press, Oxford: 234–267.
- MARZANO, A. 2018, Fish and Fishing in the Roman World. - *Journal of Maritime Archaeology* 13: 437–447.
- MATAIX FERRÁNDIZ, E. 2022, The Sea Gives, and the Sea Takes: On Ownership. - V: E. MATAIX FERRÁNDIZ (ur.), *Shipwrecks, Legal Landscapes and Mediterranean Paradigms Gone Under Sea*. Mnemosyne Supplements: History and Archaeology of Classical Antiquity 456. Brill, Leiden/Boston: 82–121.
- MUHL, A. in R.M. WEISS 1992, *Wikinger, Waräger, Normannen. Die Skandinavier und Europa 800–1200*. Begleitheft zur Ausstellung, Altes Museum Berlin 2. September bis 15. November 1992. - Museum für Vor- und Frühgeschichte, Staatliche Museen zu Berlin Preußischer Kulturbesitz, Berlin.
- NADLER, J. 2020, Fischereitechniken vom Paläolithikum bis zum Mittelalter. - V: C. PAUSE (ur.), *Fisch Land Fluss. Eine Zeitreise durch die Fischereigeschichte am Niederrhein*. Clemens Sels Museum Neuss, Neuss: 11–62.
- OXENSTIERNA, E.G. 1959, *Die Wikinger*. - Kohlhammer Verlag, Stuttgart.
- REMELE, K. 2021, Ein Fisch namens Jesus. Vom realen Leben und unnötigen Leiden eines Fastengerichts und Christussymbols. - *Limina Grazer theologische Perspektiven* 4-2: 193–203.
- RYAN, W. B., C. O. MAJOR, G. LERICOLAIS in S. L. GOLDSTEIN 2003, Catastrophic flooding of the Black Sea. - *Annual Review of Earth and Planetary Sciences* 31 (1): 525–554.
- SIMEK, R. 1998, *Die Wikinger*. - Verlag C.H. Beck, München.
- THEODOROPOULOU, T. 2014, Salting the East: evidence for salted fish and fish products from the Aegean sea in Roman times. - V: E. BOTTE in V. LEITCH (ur.), *Fish & Ships. Production et commerce des salsamenta durant l'Antiquité*. Publications du Centre Camille Jullian, Aix-en-Provence: 213–228.
- UMEK, E. 1972, Ribolov. Družbena in gospodarska zgodovina Slovencev. Zgodovina agrarnih panog. I. zvezek, Ljubljana.
- WERNER, J. in E. EWIG (ur.) 1979, *Von der Spätantike zum frühen Mittelalter: Aktuelle Probleme in historischer und archäologischer Sicht*. Vorträge und Forschungen 25. - Jan Thorbecke Verlag, Stuttgart.
- SPLET 1: https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Lex_Salica_%28MS_299%29_17.jpg
- SPLET 2: https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Heringszaun_Kappeln2008.jpg
- SPLET 3: Jörg Nadler, <https://www.historischerfischer.de/fischerei-anno/fischerei-des-hoch-und-spaetmittelalters/>

DAN TRGOVINE

22 . 9 . 2023

Slamnikarska cesta 1a, Domžale

**Mega popusti, nagradne igre,
DJ,
poskrbljeno za hrano in pijačo**

monster-bite.com

Slamnikarska cesta 1a
1230 Domžale

info@monster-bite.com, 040 840 889

KUPON

- elektronika, oblačila,
- palice in role od 5% dalje
- vse ostalo 20%

*kupon in popusti veljajo samo na dan dogodka 22.9.2023

UPRAVLJANJE Z REKAMI V DOBROBIT KEČIGE

Zdrave reke so reke, ki so povezane v štirih dimenzijah (longitudinalno, lateralno, vertikalno in časovno). S temi pogoji je poskrbljeno za naraven in sezonsko značilen vodni režim, heterogeno morfologijo rečne struge in njenega zaledja ter dobro kakovost vode (povzeto po Wardu; Siepel s sod., 2010). Zaradi pritiskov različnih človeških dejavnosti pa so ti osnovni pogoji za delovanje rek velikokrat obravnavani, kot da so sekundarnega pomena. V okviru projekta MEASURES smo preverili obstoječe dokumente, ki pomembno vplivajo na upravljanje voda v Sloveniji in z različnimi deležniki ter s projektnimi partnerji pripravili strategijo upravljanja Podonavja za zagotavljanje preživetja rib selivk. Strategija vsebuje smernice in ukrepe, ki vodijo do ponovne vzpostavitve rečnih ekoloških koridorjev v Podonavju, prenosa anorganskih snovi in bogate pestrosti vodnih organizmov. Konkretno ukrepe, vezane na Slovenijo, smo posredovali na Ministrstvo za okolje in prostor, za vključitev v Načrt upravljanja voda (III) za obdobje 2022–2027.

Pod drobnogled smo vzeli vse programe in načrte, ki so vezani na upravljanje voda v Sloveniji: Načrt upravljanja voda na vodnem območju Donave za obdobje 2016–2021 (NUV II), Program upravljanja rib v celinskih vodah 2010–2021, Program upravljanja območij Natura 2000 za obdobje 2015–2020, Načrt zmanjševanja poplavne ogroženosti 2017–2021, Celoviti nacionalni energetski in podnebni načrt ter Akcijski načrt obnove rečnih in obrečnih habitatov na območju Natura 2000 Mura. Podobne načrte so izbrali in pregledali tudi partnerji iz drugih držav, z NUV ali ang.: *River Basement Management Plan (RBMP)* pa vsi partnerji naslavljamo skupne cilje, zapisane v Okvirni direktivi o vodah (ODV; ang.: *Water Directive*). Cilj ODV je, da se ohrani in izboljša vodno okolje v vseh državah članicah Evropske unije, s poudarkom na kakovosti voda (2000/60/ES). Evropska komisija (2000) poudarja pomen vode, vendar ne v smislu prodajnega blaga, temveč kot zapuščino, ki mora biti zavarovana in jo moramo ohraniti za prihodnje generacije.

S tem ciljem v mislih smo pripravili Strategijo ohranjanja in obnove ekoloških koridorjev Donavskega porečja (Strategija) in jo s podporo Mednarodne komisije za varstvo reke Donave (ICPDR) posredovali Ministrstvu za okolje iz porečja Donave, da jim bo v pomoč pri pripravi obsežnega dokumenta Danube RBMP za novo obdobje 2022–2027. Ukrepe smo v Strategiji za Slovenijo prilagodili in jo prav tako posredovali Ministrstvu za okolje in prostor, z namenom, da predloge vključi v državni načrt upravljanja voda, ki je trenutno v prenovi.

KORAKI DO PRIPRAVE STRATEGIJE

Pripravo Strategije in ukrepov smo razdelili na 4 korake:

1. Analiza dokumentov vezanih na upravljanje voda

Vse izbrane dokumente smo analizirali po enakem postopku. Prepoznali smo področje delovanja določenega dokumenta, njegov **splošni cilj, specifične cilje**, ki so vezani na rečne ekosisteme, dokumente in zakone, ki so **podlaga za navedene cilje**, trenutni **status ciljev** (je cilj dosežen / se ukrepi izvajajo / cilj v določenem obdobju ne bo dosežen), kdo je **odgovoren za izvedbo**, kdo je **odgovoren za spremljanje postopka**, na katere druge dokumente se cilji navezujejo (medsektorsko **povezovanje** in doseganje skupnih ciljev), transparentnost in dostopnost **finančnih sredstev** za doseg ciljev ter **obdobje veljavnosti** posameznega analiziranega dokumenta.

2. Analiza deležnikov in delavnice

Iz analiziranih dokumentov in pregleda odgovornih ustanov, ki so dokumente pripravile, smo izluščili nabor deležnikov vezanih na

upravljanje voda. Prav tako smo pripravili seznam vladnih (MOP, ZZRS, RZS, DRSV, ZRSVN, ARSO ...) in nevladnih organizacij, društev in zavodov, ki se na raziskovalni, izobraževalni ali prostostopni način ukvarjajo z rekami, vodo, sedimentom ali organizmi v njih ter si želijo biti aktivno vključeni v upravljanje voda. Nato smo z namenom, da bi v Sloveniji prepoznali in naslovili težave različnih deležnikov, vezanih na reke, med leti 2019 in 2021 izvedli skupno 4 delavnice z identificiranimi deležniki. Namen sodelovanja je bilo sooblikovati konkretne ukrepe za izboljšanje stanja rib selivk ter za (ponovno) vzpostavitev povezljivosti rek.

Na prvi delavnici smo se osredotočili na reko Muro in s pomočjo lokalnih deležnikov in različnih državnih ustanov v manjših delovnih skupinah iskali pomanjkljivosti v trenutnem upravljanju voda.

Na drugem posvetu, ki je bil zastavljen širše, smo iskali odgovor na vprašanje, kako do dobrega ekološkega stanja rek. Posvet smo izvedli v obliki konference, na kateri so predstavnice Zavoda za ribištvo Slovenije, Agencije RS za okolje, Ministrstva za okolje in prostor, Zavoda REVIVO ter prodekan Biotehniške fakultete predstavili svoje delo na področju upravljanja voda ter skupaj s številnim in strokovnim občinstvom iskali načine in ukrepe za zagotovitev dobrega ekološkega stanja rek v prihodnje. Tretji posvet smo zaradi omejitev, vezanih na preprečevanje okužb s COVID-19, izvedli v dveh delih. V prvem smo izvedli delavnico z manjšim številom deležnikov, s katerimi smo se poglobljeno pogovorili o dokumentu NUV II in kako bi lahko spremembe v NUV III doprinesle k izboljšanju ekoloških koridorjev za ribe selivke. Nekaj mesecev kasneje pa smo izvedli še drugi del delavnice, ki je potekal preko spleta v sodelovanju z Agencijo RS za okolje (ARSO) in Kmetijsko gozdarsko zbornico, območne enote Maribor (KGZ), in na katerem smo se osredotočili na odnose med dobrim ekološkim stanjem voda in kmetijstvom ter poskali oziroma oblikovali konkretne ukrepe, s katerimi bi dosegli izboljšanje stanja za ribe selivke. Na koncu smo med različnimi variacijami ukrepov glasovali za tiste, ki jih vidimo kot ključne, da se vključijo v Strategijo.

3. Priprava strategije

Ugotovitve iz analiziranih dokumentov in delavnic z deležniki smo projektni partnerji med seboj primerjali in na njihovi podlagi oblikovali specifične ukrepe in splošne smernice za ohranjanje in obnovo ekoloških koridorjev Donavskega porečja, ki smo jih na koncu združili in predstavili v skupni Strategiji (Reinartz s sod., 2022).

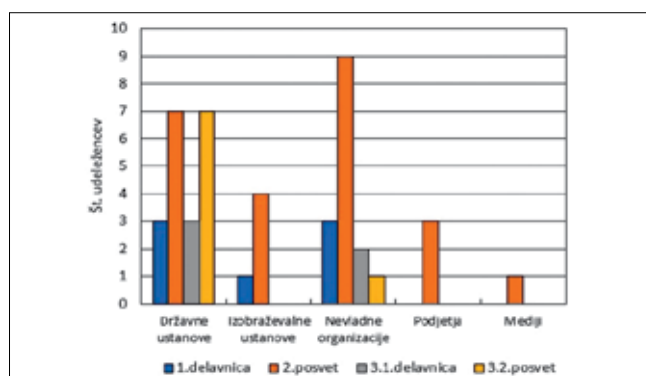
REZULTATI in DISKUSIJA

1. Analiza dokumentov, vezanih na upravljanje voda

Za ključne nacionalne dokumente, ki lahko vplivajo na trenutno upravljanje voda, smo v vseh državah projekta prepoznali Načrte upravljanja z vodami. To so dokumenti, ki obstajajo od leta 2000 in jih države članice vsakih 6 let posodobijo, s ciljem, da s specifičnimi ukrepi do 2027 vode dosežejo dobro ali zelo dobro ekološko stanje rek. Dokument je namenjen integraciji vseh sektorjev, povezanih z vodo, sledeč evropskim direktivam in državni zakonodaji. Kot je bilo večkrat poudarjeno na delavnicah s strani deležnikov (ZRSVN in ZZRS), je to edini dokument, na katerega se lahko različni državni zavodi in nevladne organizacije pri svojem delu oprejo in zahtevajo primernejšo rešitev, ki bo skladna z NUV. Je ključni dokument, ki nas ob najrazličnejših sektorskih pritiskih usmerja, da ohranjamo ali dosežemo dobro ekološko in kemijsko stanje voda (Schmidt s sod., 2021). Njegovo izvajanje in rezultate spremlja Evropska unija, ki ima možnost, da posamezne države za nedoseganje okoljskih ciljev tudi ustrezno kaznuje. Žal v številnih državah (Schmidt s sod. (2021)) ugotavlja, da so si evropske države, z izjemo Finske, ponovno, že v osnutku posodobljenega dokumenta NUV III, zastavile preohlapne in premalo konkretne cilje, da bi stanje voda do leta 2027 lahko izboljšale. Ob tem žalosti dejstvo, da je bila tudi Slovenija ena od neslavne sedmerice, ki je pri objavi prvega osnutka zamujala več mesecev (Schmidt s sod., 2021).

2. Analiza deležnikov in delavnice

Na štiri delavnice smo povabili deležnike različnih sektorjev (Slika 1), da smo pridobili široko paleto izkušenj, pogledov, problemov in pristopov, s katerimi se deležniki v organizacijah srečujejo pri izvajanju na naravi in ribam prijaznem upravljanju voda. Glede na namen delavnic se je spreminjalo tudi število organizacij. Kot je razvidno iz grafa, se delavnic, z izjemo drugega posveta, niso udeležili mediji in zasebna podjetja, v manjši meri pa so se vključile tudi izobraževalne ustanove. Državne ustanove so bile dobro zasedene tudi zaradi velikega napora, da smo zagotovili njihovo prisotnost. Nevladne organizacije, kamor štejemo tudi ribiške družine, so bile prisotne na vseh posvetih.

Slika 1: Udeležba deležnikov iz različnih ustanov na delavnicah.

Na drugi in zadnji delavnici smo med deležniki izvedli kratke ankete, na katerih smo izvedeli, da se kar 64 % udeležencev strinja, da je sodelovanje strokovnjakov pri pripravi državnih upravljalških načrtov in programov zelo pomembno (Slika 2). Kljub temu priznavajo, da je sodelovanja premalo, predvsem v odnosu do izobraževalnih ustanov in nevladnih organizacij (zavodi, društva (ribiške družine), inštituti, civilne iniciative ipd.), ki imajo slabše možnosti soustvarjanja državnih pomembnih dokumentov.

Medtem ko so vsi udeleženci prepričani, da je zakonska zaščita rib zelo pomembna (56 %) oziroma pomembna (44 %), pa so si mnenja o ideji ponovne naselitve v Sloveniji izumrlih vrst rib nasprotujoča (27 % za zelo (NE)pomemben ukrep; slika 3).

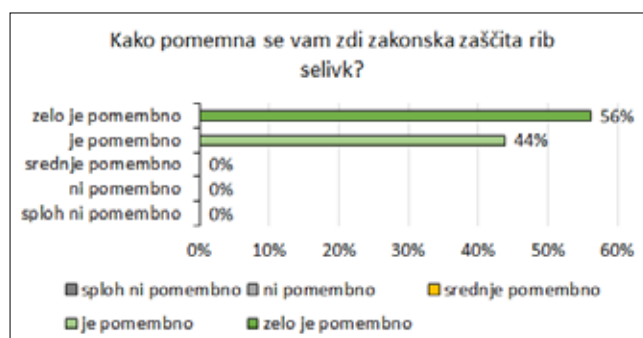

Slika 2: Vprašalnik o pomembnosti sodelovanja strokovnjakov pri pripravi državnih upravljalških načrtov in programov.

To je zadnji korak pri reševanju in ohranjanju populacij rib, ki se mora izvajati ob sočasni revitalizaciji struge. Je korak, ki bi preprečil izumrtje populacije na nekem območju. Kot družba moramo narediti vse, kar lahko, da to preprečimo in ohranimo ali izboljšamo trenutno stanje habitatov in populacij rib selivk. Zakonska zaščita rib selivk sama po sebi ni dovolj, če se stanja populacij in njihovega habitata ne spremlja redno. Ponovna naselitev izumrlih vrst je skrajni ukrep, ki mora potekati sočasno z obnovo habitata (Uradni list RS, 2002) in razvojem primernih zakonskih podlag, ki bodo tudi v prihodnosti omogočale preživetje ponovno naseljenih populacij.

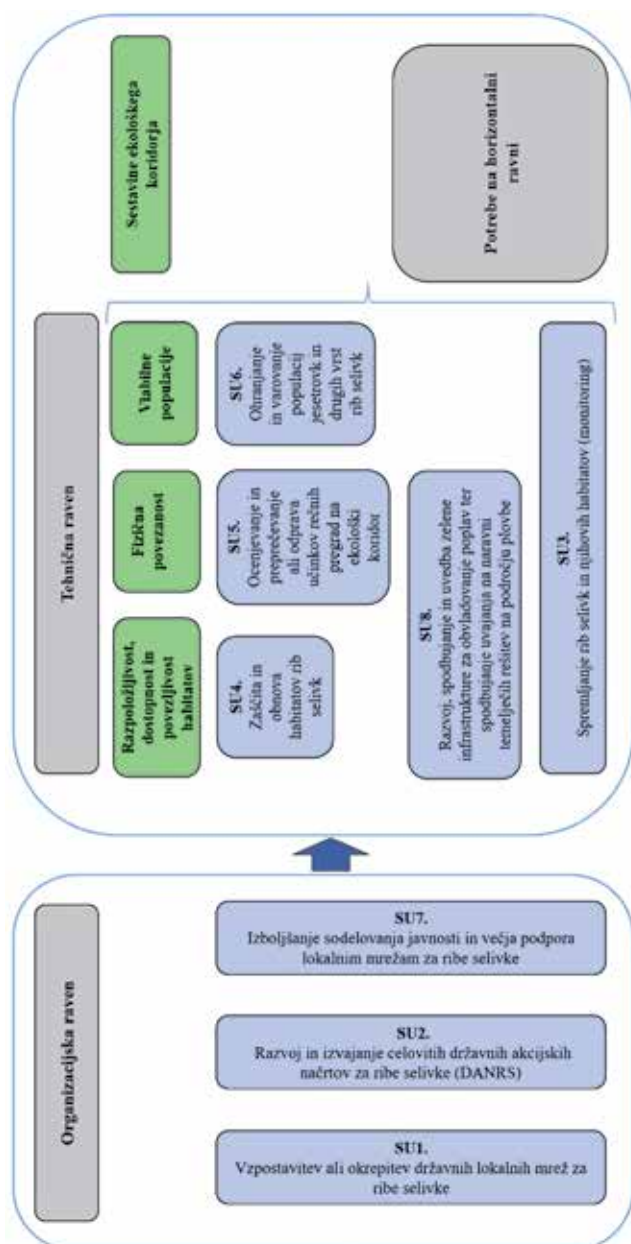
Na zadnji delavnici smo najprej zbrali konkretne predloge ukrepov, nato pa izvedli glasovanje za najpomembnejše. Te smo nato predlagali za vključitev v Strategijo. Največ podpore (30 %) so udeleženci izkazali ukrepu, s katerim mora država določiti prioriteta območja za zagotavljanje razlivnih površin in pripraviti načrt za njihovo vzpostavitev. S tem bi sočasno izboljšali tudi ekološko stanje voda, poskrbeli za poplavno varnost, pitno vodo, ohranjanje populacij različnih vodnih organizmov, kmetijstvo ipd..

Opisanemu ukrepu so sledili trije enakovredno (13 %) ovrednoteni ukrepi. Eden izmed njih opisuje zahtevo po vzpostavitvi neodvisne organizacije, ki bi povezala strokovnjake z različnih

Slika 3: Rezultat o pomembnosti zakonske zaščite rib selivk in ponovni naselitvi izumrlih vrst v Sloveniji.

področij upravljanja z vodami z namenom razvoja in uveljavitve smernic, usposabljanj in nacionalne kvalifikacije za ekološko sprejemljivo izvajanje posegov v vodni in obvodni prostor. Na tak način bi lahko usposobili izvajalce del na vodotokih za bolj naravi prijazno poseganje v te občutljive ekosisteme in tako preprečili izvajanje nestrokovnih in škodljivih praks. Drug ukrep naslavlja raziskave zbiranja in rabe deževnice ter reciklirane vode, s čimer bi zagotovili smotnejšo (upo)rabo čiste pitne vode za namene, kjer tako visoka kakovost vode ni potrebna. Na ta način bi v lokalnem okolju zadržali večje količine deževnice in jo postopoma preko vzpostavitev naravne obrežne vegetacije na 70 % vodnih teles. S tem ukrepom bi v Sloveniji preprečili vnos viškov hranil iz kmetijskih površin v vodotoke, vodotoki bi bili osenčeni, brežine zaščitene pred erozijo ipd. Vsi najvišje ovrednoteni ukrepi so sistemski, jasni in kompleksni ukrepi, ki zahtevajo konkretne strukturne korake na področju upravljanja voda in bi glede na jasno podporo stroke morali biti vključeni v novem NUV III.

Slika 4: Grafični prikaz osmih sklopov ukrepov (SU, modre barve), prepoznanih v okviru projekta MEASURES in predlaganih v Strategiji, v povezavi s tremi lastnostmi (zeleno barvo), ki določajo ekološki koridor.

3. Priprava strategije

Projektne partnerji smo na podlagi izvedenih analiz dokumentov (programov, načrtov ...) in delavnic z deležniki v svojih državah pripravili skupen nabor ukrepov, ki konkretno naslavlja prepoznane pomanjkljivosti in potrebe na področju upravljanja voda v Sloveniji in na nivoju Podonavja.

Glede na raven delovanja smo ukrepe razporedili na organizacijsko in tehnično raven (Slika 4). Sklopi ukrepov na organizacijski ravni so ključni za pripravo primernih državnih in regijskih načrtov ter strategij, vzpostavitev strokovnih skupin in ozaveščanja o biodiverziteti rib selivk in rekah. S SU7 želimo dvigniti nivo znanja o ribah in rečnih habitatih pri splošni javnosti in jih s tem opolnomočiti za aktivno delovanje na lokalnem nivoju. S SU2 sklopom ukrepov bomo omogočili pripravo prvega akcijskega načrta, ki bo začrtal celotno ter dolgoročno upravljanje rib selivk in njihovih habitatov znotraj države in porečij, saj trenutno rib selivk in njihovih habitatov posebej ne obravnava noben državni dokument. Pri tem je pomembno, da je znotraj vsake države Donavskega porečja vzpostavljena tudi medsektorska strokovna mreža (SU1), ki se bo pravočasno odzvala tako na spremembe v okolju, na potrebe splošne javnosti (pojasnjevanje, posredovanje rezultatov, pripravi izobraževalnih gradiv ...) kot priprave akcijskega načrta za ribe selivke in prispevala k pripravi smernic/ukrepov, ki so del drugih državnih načrtov, programov in dokumentov. Vsi trije našti sklopi ukrepov so podlaga za nadaljnjo tehnično ali izvedbeno raven, ki zagotavlja dejansko funkcionalnost ekološkega koridorja.

S petimi sklopi ukrepov na tehnični ravni (SU3, SU4, SU5, SU6 in SU8) želimo doseči, da bodo obrečni in rečni habitatni razpoložljivi, dostopni in med seboj povezani ter bi tako omogočili preživetje in ohranitev viabilnih populacij rib selivk. Ukrep Spremljanje selivk in njihovih habitatov (SU3) naslavlja vse tri sklope ekološkega koridorja, saj brez ažurnih podatkov o populacijah rib in stanju habitatov ni mogoče pripraviti in izvajati smiselnih ukrepov z biološkega vidika. Sklop SU8 je relativno široko zastavljen, saj spodbuja razvoj in uvajanje rabe na naravi temelječih rešitev na področju plovbe ter zelene infrastrukture za preprečevanje poplav. Drugi trije sklopi SU4, SU5 in SU6 so bolj specifični in naslavlja konkretno zaščito naravnih habitatov in njihovo ekološko povezljivost (SU4), ponovno povezljivost na rečnih pregradah preko funkcionalnih ribjih stez (SU5) ter zaščito ribjih populacij pred izumrtjem (SU6). Vsi našti sklopi ukrepov se med seboj dopolnjujejo in so ključni za vzpostavitev ekološkega koridorja Donavskega porečja.

Za vseh 8 sklopov smo na Zavodu REVIVO na podlagi spoznanj iz delavnic in anket prepoznali manjkajoče ukrepe za Slovenijo, s katerimi bi ponovno vzpostavili funkcionalnost ekoloških koridorjev (Preglednica 1). Celotno strategijo s podrobnejšim opisom posameznega ukrepa, predlaganim obdobjem izvajanja in vključenimi deležniki, lahko preberete na spletni strani Zavoda REVIVO (http://www.ozivimo.si/MEASURES_strat.html). Iz organizacijskega vidika vidimo kot ključen ukrep okrepitev in podporo Delovni skupini za ribe selivke v Sloveniji (1.1.). Ta lahko preko svojih aktivnosti, kot so ozaveščanje, raziskovanje in povezovanje s partnerji iz Podonavja, skrbi za dobrobit rib selivk v Sloveniji. Ob tem je ključen razvoj državnega akcijskega načrta (2.1-2.3) za ribe selivke in sodelovanje države pri pripravi državnih strategij vezanih na upravljanje voda ter spremljanje izvedbe le-teh. Prav tako pomemben organizacijski ukrep (7.1 in 7.2) je ozaveščanje strokovne in splošne javnosti na temo delovanja rečnih ekosistemov in poznavanja vodnih organizmov ter spodbujanje sodelovanja le-te na različnih dogodkih, okroglih mizah, referendumih ipd.

Na izvedbeni ravni predlagamo 15 ključnih ukrepov iz različnih sklopov, ki bodo doprinesli k izboljšanju ekološkega stanja voda v Sloveniji. Ukrepi se nanašajo tako na ribe selivke (3.1-3.6) in njihove habitate (4.1) kot na rečne pregrade antropogenega izvora (5.1-5.2), ohranjanje populacij jesetrovk (6.1) in uporabo na naravi temelječih rešitev pri posegih v (ob)vodni prostor (8.1-8.6).

Preglednica 1: Predlagane aktivnosti v Sloveniji za vzpostavitev funkcionalnega ekološkega koridorja.

Aktivnost
SU1: Okrepitev lokalne mreže za ribe selivke v Sloveniji
1.1 Okrepitev lokalne mreže za ribe selivke v Sloveniji
SU2: Razvoj in izvajanje državnega akcijskega načrta za ribe selivke (DANRS) v Sloveniji
2.1 Državni akcijski načrt za trajnostno upravljanje rek s poudarkom na ohranjanju rib selivk
2.2 Razvoj državne strategije za upravljanje s sedimentom
2.3 Razvoj strategije za odstranjevanje jezov v Sloveniji
SU3: Spremljanje rib selivk in njihovih habitatov v Sloveniji
3.1 Spremljanje in raziskovanje rib selivk za lažje prepoznavanje njihovih potreb, s poudarkom na prehodnosti čez rečne pregrade in ribje steze
3.2 Opredelitev rabe habitatov za ribe selivke
3.3 Izboljšanje znanja o selitvenem vedenju rib selivk
3.4 Kartiranje sedimenta
3.5 Opredelitev prednostnih habitatov rib
3.6 Vzpostavitev državne podatkovne zbirke o pregradah in regulacijah rek, vključno s podatki o prehodnosti za ribe
SU4: Zaščita in obnova habitatov rib selivk v Sloveniji
4.1 Opredelitev ključnih habitatov rib
SU5: Ocenjevanje in preprečevanje ali odprava negativnih učinkov rečnih pregrad na poveztivost med ekološkimi koridori v Sloveniji
5.1 Vzpostavitev ribjih prehodov ali odstranitve jezov
5.2 Ocenjevanje in spremljanje prehodnosti pregrad za ribe selivke
SU6: Ohranjanje in varovanje populacij jesetrov in drugih vrst rib selivk v Sloveniji
6.1 Poribljavanje kečig in drugih rib selivk
SU7: Izboljšanje sodelovanja javnosti in večja podpora lokalni mreži za ribe selivke v Sloveniji
7.1 Vzpostavitev procesa vključevanja javnosti skladno z Aarhuško konvencijo
7.2 Vzpostavitev večnamenskega centra za ribe selivke
SU8: Razvoj, spodbujanje in uvedba zelene infrastrukture za obvladovanje poplav ter spodbujanje uvajanja na naravi temelječih rešitev na področju plovbe v Sloveniji
8.1 Razvoj smernic za celostno upravljanje voda
8.2 Razvoj usposabljanj in nacionalnih kvalifikacij na področju obnove rek
8.3 Ozaveščanje odločevalcev in splošne javnosti o na naravi temelječih rešitvah in postopkih glede upravljanja voda
8.4 Ozaveščanje zaposlenih na področju prostorskega načrtovanja na občinski ravni o na naravi temelječih rešitvah in pristopih glede upravljanja voda
8.5 Uporaba na naravi temelječih rešitev v razvojnih projektih kot najbolj integrirane in večnamenske rešitve

ZAKLJUČEK

Medsebojno sodelovanje vseh deležnikov, tako med različnimi strokami kot med sektorji, je nujno potrebno za usklajeno in dolgoročno upravljanje voda. Menimo, da so izvedene delavnice primer dobre prakse, nabor ukrepov pa odličen rezultat tega skupnega sodelovanja. Kot ugotavlja Sergiy Moroz (2021), je ena izmed glavnih posledic nizke predanosti uradnikov na področju zaščite voda, nadaljnje nerazumevanje odločevalcev o resnosti posledic zaradi izgube pestrosti sladkovodnih vrst in s tem našega življenjskega okolja. To je spirala, ki jo hočemo v Zavodu REVIVO prekiniti, z različnimi raziskovalnimi, ozaveševalnimi in varstvenimi aktivnostmi.

S pripravljenimi konkretnimi predlogi za Slovenijo želimo preprečiti nadaljnjo izgubo in slabšanje kakovosti vseh vodnih ekosistemov ter ponuditi roko odgovornim, da predlagane ukrepe uporabijo in vključijo v ustrezne upravljske dokumente ter da skupaj dosežemo njihovo izvedbo. Samo s konkretnimi cilji in ukrepi lahko izvedemo merljive aktivnosti, ki bodo v okolju pustile pozitivne posledice. V kakšni meri bodo predlagani ukrepi dejansko upoštevani pri novem

Načrtu upravljanja voda, pa bo vidno čez nekaj mesecev, ko bo objavljena uradna verzija dokumenta. Iz tega bo tudi jasno, koliko bo Slovenija v naslednjih 6 letih naredila za izboljšanje ekološkega stanja voda in ali bomo kečigo, to v Sloveniji skoraj izumrlo vrsto, lahko v naših največjih rekah ponovno opazovali.

VIRI:

Sergiy Moroz, 2021. WWF report - European river basins will still be unhealthy by 2027 <https://www.wwf.eu/?3697866/Most-of-Europes-river-basins-will-still-be-unhealthy-by-2027---new-report>

European Commission, 2000: Directive 2000/60/EC of the European Parliament and of the council of 23rd October 2000 establishing a framework for community action in the field of water policy

Official Journal of the European Communities, L327/1, Brussels, European Commission (2000)

Siepel H. in Verdonschot W.F.M., 2010. Preservation and Restoration of River Ecosystem. Predavanje. Seul, Koreja.

Uradni list RS, 2002. Uradni list RS št. 82/02 in 42/10. Pravilnik o uvrstitvi ogroženih rastlinskih in živalskih vrst v rdeči seznam. Slovenija

SLOVARČEK

KGZ - Kmetijsko gospodarska zbornica

GeoZS - Geološki zavod Slovenije

ARSO - Agencija Republike Slovenije za okolje

MOP - Ministrstvo za okolje in prostor

ZZRS - Zavod za ribištvo Slovenije

RZS - Ribiška zveza Slovenije

ZRSVN - Zavod Republike Slovenije za varstvo narave

Avtorici: Eva Horvat in dr. Polona Pengal, Zavod REVIVO

Murski zmaji bodo ponovno v Muri!

Strokovnjaki Zavoda REVIVO sodelujemo v sedemletnem mednarodnem projektu LifeBoat4Sturgeons oziroma »Rešilni Čoln Za Jesetrovke«, v okviru katerega bomo skupaj z desetimi partnerji iz sedmih držav donavskega porečja prispevali k izboljšanju stanja populacij jesetrov v porečju Donave. V Sloveniji bomo v občini Apače postavili tipsko kontejnersko valnico iker za kečige, t. i. »murske zmaje«, v kateri bomo mladice izpostavili vodi iz reke Mure, da se bodo kasneje, v času drsti, vrstile na območje Slovenije. Upamo, da bomo s to aktivnostjo pripomogli k vzpostavitvi stabilne populacije kečig v Muri.

Kečige izvirajo iz obdobja dinosavrov, zato pravimo, da so živi fosili. Zaradi njihove prilagodljivosti na spreminjajoče se okolje in trdoživosti so preživele vse do danes. Kljub izjemni prilagodljivosti pa njihove populacije upadajo – tudi pri nas, kjer so že skoraj izumrle. Ogrožajo jih predvsem rečne ovire (jezovi, pragovi itd.) in kanaliziranje rek, organska in kemijska onesnaževala, križanje s tujerodnimi vrstami ipd.

Le nekaj tednov stare kečige (foto: Christian Fürthner).

Preživetje kečig in drugih rib selivk lahko dosežemo le z usklajenimi ukrepi varstva ribjih vrst, oživiljanja poplavnih mrtvic in reke same ter sodelovanjem strokovnjakov, ribičev, odločevalcev, deležnikov, strokovnih nevladnih organizacij in splošne javnosti.

Več o projektu si preberite na: www.lb4sturgeon.eu

SLOVENIJA in PETAR DIMITROVSKI TRETJA NA SVETU

Zelo prijeten ter nepozaben trenutek sreče, ki ga človek lahko doživi in občuti ob izjemnem dosežku, je posebno doživetje ter največja nagrada za vloženi trud neustavljive vztrajnosti, prežete s trdim delom in upanjem v uspeh.

A, ko to človek doživi »v jeseni« svojega življenja, je to nedvomno nekaj posebnega – s polno mero sreče! Ravno slednje v svojem dolgoletnem športnoribolovno tekmovalnem obdobju doživljajo naši izjemni športni ribiči – »master« (mlajši) veterani, ki so nas na letošnjem petem svetovnem prvenstvu v lovu rib s plovcem prijetno presenetili z odličnimi dosežki, tako v posamični kot tudi v ekipni konkurenci. Tekmovanje je potekalo na rečnem kanalu reke Moselle v mestu Toul v Franciji.

V že omenjeno reprezentančno ekipo so se na predhodnem državnem prvenstvu (DP – 2023) uvrstili priznani tekmovalci – večkratni udeleženci mednarodnih tekmovanj v LRP, in sicer: Miran Vodopivec (RD Majšperk), Franc Tomanič (RD Ptuj-Jure), Iztok Štraus (predsednik RD Ruše Maribor) in Petar Dimitrovski (predsednik RD Brežice). Delo trenerja in vodje reprezentance je z odliko opravil dipl. ing. str. Zoran Vidovič, sicer priznani dolgoletni tekmovalac (in že tudi reprezentant) iz priznane ekipe RD Ptuj-Jure.

Tako smo že pred samim odhodom naše reprezentance v Francijo vedeli, da Slovenijo tudi tokrat zastopajo tekmovalci s polno mero ribolovno tekmovalnega znanja, prizadevnosti ter želje po uspehu, kar je lahko ključnega pomena za doseg želene vrhunskega rezultata.

Na rečnem kanalu reke Moselle so že nekaj dni pred začetkom tekmovanja trenirali tekmovalci reprezentanc sedemnajstih držav udeleženk, med katerimi so bili tudi naši »mlajši« veterani. Kmalu so spoznali, da je velikih »odraslih« rib zelo malo, le tu in tam so ujeli kakšnega kapitalnega ploščiča – ki je tako imenovana *bonus riba*, ki tekmovalca lahko osreči ali pa v primeru, da uide, zelo razočara.

Tako so bili tekmovalci primorani loviti z zelo »nežnim« tekmovalnim priborom le male ribe. Za tak ribolov so se naši *možakarji* zelo dobro pripravili. Slednje potrjujejo razveseljivi doseženi rezultati prvega dne finalnega nastopa, ko sta reprezentanci Slovenije in Anglije s prejetim enakim številom (17) negativnih točk osvojili 1. in 2. mesto na lestvici uspešnosti sodelujočih evropskih držav.

V drugem, odločilnem finalnem nastopu je tako našim kot tudi angleškim reprezentantom zmanjkalo kanček športne sreče, da nekdo od njih osvoji najvišjo lovoriko, kar je kasneje uspelo njunima najresnejšima konkurentoma, Madžarom in Čehom.

A naši tekmovalci so na čelu izvrstnega Petra Dimitrovskega, ki je na dvodnevem finalnem tekmovanju prejel le 5 NT ter z zelo uspešnima nastopoma Franca Tomaniča in Iztoka Štrausa, ki sta prejela povsem enako število (13 NT) točk, suvereno premagali Anglijo; Slovenija je tako osvojila imenitno 3. mesto na svetu.

Naslov ekipnih svetovnih prvakov je osvojila Madžarska, ki je prejela skupno 40 NT in ujela 21.659 g rib, **drugo Češka** (45 NT, 18.599 g rib), **tretje Slovenija** (51 NT, 15.663 g rib), četrto Anglija (55 NT, 15.273 g rib), peto Italija (60,5 NT), šesto Francija (61 NT), sedmo San Marino (64,5 NT), osmo Irska (65 NT), deveto Srbija (70 NT), deseto Španija (71,5 NT) itd.

Z izjemnim uspehom 3. mesta na svetu so nas razveselili (z leve): Miran Vodopivec, vodja reprezentance, Zoran Vidovič, Franc Tomanič, Iztok Štraus in Petar Dimitrovski.

Podobno kot v ekipnem zadnjem dnevu tekmovanja, kjer se je odločalo o naslovu svetovnih prvakov, je bilo za naše tekmovalce zelo napeto in razburljivo tudi v posamični konkurenci, za kar so poskrbeli izvrstni tekmovalci iz petih držav, med katerimi je pravo bitko za naslov svetovnega prvaka bil naš slovenski odličnjak Pero, kot ga kličemo ribiči.

Tako je bilo zanimivo vse do zadnjega sodniškega zvočnega signala, ki je oznanil konec tekmovanja, saj je med odličnimi posamezniki le teža ujetih rib odločala, kdo bo stopil na najvišjo zmagovalno stopničko. V tako izenačeni konkurenci se je sreča z večjo težo ujetih rib tokrat nasmehnila novemu svetovnemu prvaku »master veteranu« Miroslavu Melcherju iz Češke (5 NT, 6.962 g), drugo mesto je osvojil Attila Csaba Erdel iz Madžarske (5NT, 6.730 g), tretji na svetu je naš Petar Dimitrovski (5 NT, 5.704 g), četrti je Tomi Isakov iz Bolgarije (5NT, 4.473 g), peti

Trgovina Kostevc
Trg zbora odposlancev 20
1330 Kočevje

SIMMS Freestone set - hlačni škornji in čevlji

Redna cena: 669,80 €

Akcijska cena:
569,00 €

Delovni čas: pon - pet 9:00 - 12:00 & 14:00 - 17:00, sob 9:00 - 12:00
G | 031 611 479 W | kostevc.si E | trgovina@kostevc.si
TRGOVINA KOSTEVC | WWW.KOSTEVC.SI

Perotovega tretjega mesta na svetu se je zelo razveselil tudi njegov sin Peter, ki svojemu vzorniku že uspešno sledi.

Romano Valerian iz San Marina (5 NT, 4.286 g), šesti Jack Tisdall iz Irske (6 NT), sedmi Santiago Arumi iz Španije (7 NT) ... 18. na svetu je Franc Tomanič (13 NT, 4.024 g), Iztok Štravs je bil 19. z istim št. (13 NT, 2.986 g); medtem ko je tokrat športna sreča za vidnejšo uvrstitev na omenjenem SP povsem obrnila hrbet našemu priznanemu večkratnemu reprezentantu Miranu Vodopivcu. A jutri bo nov dan, kot pravi pregovor, tudi za Mirana. Doseženi rezultati potrjujejo izredno izenačenost na omenjenem SP mlajših veteranov (starih med 55 in 65 letih) v Franciji, tako v ekipnem kot posamičnem delu tekmovanj.

Ob svečani razglasitvi končnih rezultatov posameznikov je naš Pero več kot zaslužen prejel kolajno in pokal za doseženo 3. mesto ter tako za Slovenijo priboril še drugo bronasto kolajno.

Naši uspešni člani slovenske reprezentance v LRP »master« veterani so z izjemnim dosežkom postavili nov zgodovinski mejnik v omenjeni tekmovalni kategoriji starejših tekmovalcev, za kar si zaslužijo naše iskrene čestitke.

Med zanimivim pogovorom so nam poudarili sledeče:

Miran Vodopivec: »Športna sreča pri žrebu startnih mest mi tokrat ni bila naklonjena. Trudil sem se z dušo in telesom, kot temu pravimo. Želel sem si boljšega izkupička točk, a žal ni šlo. Vseeno sem zelo zadovoljen, saj smo tretji na svetu. Vsa čast Perotu, saj bi s kančkom športne sreče lahko osvojil naslov svetovnega prvaka.«

Iztok Štravs: »To svetovno prvenstvo je bilo nekaj posebnega, ne samo zaradi rezultata, temveč tudi zaradi načina ribolova. Čeprav imamo vsi člani reprezentance ogromno izkušenj z različnim tehničnim izvajanjem ribolova, smo se

srečali s povsem novim načinom lovljenja nepoznane ribe v naših vodah, imenovane *gobi*. K uspešnemu rezultatu je med drugim botovalo odlično vzdušje v ekipi ter odlično vodenje reprezentance našega kapetana Zorana Vidoviča.«

Franc Tomanič: »Večinoma so se lovile male ribe, težke neke od 10 do 20 g z imenom *gobi*, ki so precej podobne našemu ostrizu. Za privabljanje rib smo tekmovalci uporabljali krmo, ki je vsebovala 1 kg francoske hrane *Sensas etange* in 3 kg temne zemlje. K omenjeni strukturi hrane smo po potrebi še dodajali komarjevo ličinko *fuji*, kompostnike, male in velike kostne črve. Lovili smo na zelo male trnike št. 22, prijel mi je ploščič, težak neke okoli 2,5 kg, a se mi je snel in ušel. Res škoda, da se mi je to pripetilo, če bi ga zajel v podmetalko, bi bil v igri za naslov svetovnega prvaka.«

Petar – »Pero« Dimitrovski je prava legenda slovenske športnoribolovne tekmovalne dejavnosti, ki je kot prvi slovenski reprezentant v LRP že davnega leta 1985 na takratnem SP v italijanskem mestu Firenze na reki Arno z doseženim 6. mestom v posamični konkurenci opozoril svetovno športnoribolovno tekmovalno javnost, da tudi v Sloveniji znamo zelo dobro loviti ribe.

Omenjeni dosežek je Pero tokrat še nadgradil z letošnjim dosežkom 3. »master« ribiča na svetu. Vsa čast in kapo dol lahko nedvomno izrazimo zadovoljstvo z dosežkom našega izjemnega dolgoletno uspešnega ribiškega sotovariša.

Pero nam je o uspešnem nastopu na omenjenem SP v Franciji povedal sledeče: »Že dolgo sem si želel stopiti na eno od stopničk najuspešnejših ribičev na svetu, zato sem zelo vesel tako ekipnega kot svojega osebnega dosežka. Na uspeh je vplival moj način izvajanja ribolova s polagalkami lovljenja malih rib in pomembna spoznanja za njihov uspešen lov, ki smo jih pridobili in preizkušali na treningu. Za finalna dneva tekmovanja smo se odločili, da ribe privabljamo s hrano bližje 6. delu šteka, na dolžino 4,5 m polagalko, z manjšo dodano količino hrane. Na maksimalno dolžino 11,5 m šteka pa smo hranili z bolj bogateno hrano omenjenih vab. Zelo dobro se je obnesel ribolov čisto pri brežini s polagalkami od 2,5 do 3 m dolžine. Uporabo omenjenih palic za lovljenje blizu brežine je določevala zaraščenost z vodnim rastlinjem. Pri lovljenju rib blizu brežine sem uporabljal plovce 2,5 do 4 g, z namenom »prebiti« zaraščenost in priti do čistega vodnega dna kanala, kjer ima riba možnost, da hitreje zagleda vabo. Uporabljali smo močnejše trnike št. 14, 16 in 18, a zadnjo uro tekmovanja smo uporabljali trnke za zeleniko (št. od 19 do 22), saj smo za vabo uporabljali le komarjevo ličinko verdevas, trnke pa smo vezali na vrstico, debeline 0,08 mm. Naš uspeh pripisujem pametni odločitvi, da smo za ustvarjanje zvoka uporabljali kamenje, debeline od 3 do 4 mm, saj je riba *gobi* iz vrste roparjev, za katere je treba povzročati ropot.«

Zoran Vidovič, trener in vodja naše uspešne reprezentance, je poudaril: »Ob prihodu na SP je Petru uspelo pridobiti nekaj osnovnih informacij od Francozov, potrebnih za čim bolj uspešen ribolov, a vse zelo pomembne podrobnosti smo morali na treningu ugotoviti sami. Ključ do uspeha je odraz pravilne odločitve taktike in ekipni složnosti. Ni bilo individualnega dela, hrano za privabljanje rib smo pripravljali v skupnem dogovoru. Vsi tekmovalci so se držali dorečene taktike začetnega hranjenja, dodatnega hranjenja ter lova rib brez odstopanj. Problem hranjenja je povzročala zaraščenost rečnega dna, kar smo rešili z uspešno pripravo hrane za privabljanje rib. Drugi odločilni finalni dan nam žreb ni bil najbolj naklonjen. V primeru, da bi Petar namesto C2 z žrebom dobil startno mesto C1 in Francu ne bi pobegnila riba uro pred iztekem finalnega tekmovanja, bi bili zagotovo drugi ali pa svetovni prvaki.«

K temu dosežku lahko le dodamo BRAVO NAŠI!

Besedilo in fotografije:
Jože Šmejc

**TRGOVINA
Z RIBIŠKO OPREMO**
Sport
DANILO

Danilo Bižal s.p., Smednška 32, 4000 KRANJ
Tel., fax.: 04/232-50-50, 041 643-194
E-mail: sport.danilo@siol.net Spletna stran: <http://www.sport-danilo.si>

ZAKLJUČEK

36. ODPRTEGA PRVENSTVA

Skupinska fotografija pod Žužemberškim gradom

Kosilo v nastajanju...

Podelitev priznanj ter nagrad za 36. odprto in 25. državno prvenstvo za najboljšo umetno muho je letos potekala v ribiškem domu RD Novo Mesto v Žužemberku. Dogodek se je odvil v čudoviti kulisi Žužemberškega gradu in reke Krke na sončno junijsko soboto, 10. 6.

Vse skupaj se je začelo ob 10. uri z zborom povabljenec s sproščenim klepetom ob kavi ter opazovanjem žal previsoke in kalne Krke in z bojaznijo o (ne)izvedbi popoldanskega ribolova. Okoli enajste ure se je začela podelitev, ki sta jo z govori odprla Matej Luštek, predsednik ribiške družine Novo Mesto, ter podpredsednik ribiške zveze Slovenije Igor Kloboves. Prisotnim tekmovalcem smo podelili priznanja ter nagrade

Predsednik RD Novo Mesto Matej Luštek med pozdravnim nagovorom

Zmagovalec natečaja Jure Gombač s Klementom Paljkom

Vneta debata pred podelitvijo

v obliki ribolovnih dovolilnic. Tistim, ki pa niso uspeli priti osebno, pa so bile le-te poslano po pošti. Glavno nagrado – ročno izdelano podmetalko Linia izpod rok Klementa Paljka – je za najboljšo muho prejel vezalec Jure Gombač.

Ob tej priložnosti vsem sodelujočim ponovno čestitamo za njihove uspehe in jih vabimo k sodelovanju na natečaju tudi naslednje leto.

Po uradnem delu je sledilo izvrstno kosilo na terasi ribiškega doma. Ker je bil vodostaj Krke neprimeren za normalno muharjenje, je ribiška družina Novo Mesto omogočila ribolov na reki Radeščici. Tja so se udeleženci po kavi ter sladici kar hitro razkropili.

Velika zahvala gre ribiški družini Novo Mesto, ki je dogodek gostila ter omogočila ribolov vsem prisotnim ter gospodu Robertu za vse kulinarčne dobrrote. Zahvalili bi se vsem ribiških družinam ter zavodu za ribištvo, ki z donacijami dnevnih ribolovnih dovolilnic omogočite nagrade za udeležence natečaja!

Vse vezalce pa vljudno vabimo k sodelovanju na 36. odprto prvenstvo za najboljšo umetno muh. Rok za oddajo je 31. 1. 2024!

Komisija MVK

OD DRAVE DO ATLANTIKA

Z ribiškimi zgodbami je enako kot s trofejnimi ulovom: če nisi pokazal ali povedal drugim, je enako, kot da nisi ujel ali doživel. Kar nekaj nas je športnih ribičev, ki jim je bilo ribištvo položeno v zibelko. Jaz sem eden od teh srečnežev, ki mi je to dejstvo polepšalo življenje in dodalo v nekaj več. Kot eden od štirih otrok sem ponudbo očeta – ustanovitelja RD Vuzenica, sedaj RD Radlje ob Dravi – sprejel s polno mero. Hvala, ata, za to priložnost!

Na dolgi poti ribiške ljubezni, ki me je vodila od obdravskega rojstnega kraja po svetu vse do Atlantske obale na Portugalskem, menim, da je prav nekaj dogodkov posredovati naprej in še komu narediti skomine po podobni poti. Z nekaj prispevki želim s posameznimi obdobji opisati dogodke, ki bi utegnili pritegniti in zabavati kakšnega bralca zame legendarnega glasila Ribič. Nekaj vsebin bo verjetno spadalo v rubriko Mladi ribič, nekaj pa drugim, kakor bo določilo uredništvo.

Svojo ribiško aktivnost sem začel kot »nabiralec« črvov – deževnikov, s katerimi je oče lovil postrvi, kar je bilo v tistem času dovoljeno, preko mladega ribiča s počitniško dovolilnico, soudeleženca pri gojitvenih izlovih in vlaganjih ribjega življa in pri urejanju vodotokov, športnega ribiča, zaljubljenega v ta del narave, s sladko in slano vsebino, funkcionarja v ribiških organizacijah, avtorja priročnika za športni ribolov na morju, do reprezentanta Slovenije v športnem ribolovu na morju iz zasidranega čolna.

Vpetost v delo moje prve ribiške družine mi je odpiralo nova obzorja in me vodilo v svet ribištva v več pogledih. Postal sem ljubitelj in zagovornik tega dela narave – voda, ki je vir življenja našega planeta. Športni ribolov mi pomeni več kot namakanje trnka v vodo in slo po kapitalnih ulovih, kajti zavest mi pravi, da moram za te vrste športnih užitkov nekaj narediti v korist ravnovesja v naravi. Pridobivanje znanja in izkušenj me je naredilo takšnega, kot sem, pa me morski ribiški kolegi, kjer je danes moje področje za rekreacijo in ribiške užitke, včasih malo čudno gledajo. Morski športni ribiči živijo v drugem svetu, brez osnovnih ribiških vrednot, kot jih poznam iz sladkovodnega obdobja.

Lovopust v času drsti v slovenski zakonodaji za morski ribolov ni predpisan. Zaščitne mere ujetih rib poznajo in

Moj prvi ribolovni revir

upoštevajo le tekmovalci, ki to morajo, in sicer zaradi tekmovalnega pravilnika, pa še to pretežno na tekmovanjih. Vpisovanje datuma in evidenca ulova jim je trn v peti, pa to počnejo le občasno. Imel sem priliko videti evidence ribolova po oddaji na koncu leta, pa so mi šle dlake pokonci, ko sem videl, kako to izgleda. Ko jim razlagam, da evidenca služi za spremljanje stanja ribje populacije, se obregnejo v vlaganje, »saj v morje nihče ne vlaga«. Na področju zaščitnih mer imajo moji morski kolegi izgovor, da gospodarski ribiči s svojimi orodji naredijo več škode ribjemu življu kot športni ribič v celem življenju, in sicer le z enim potegom vlečne mreže. Velikokrat jim moram prikimati, pa to še ne pomeni, da sem spremenil mišljenje, saj sem vzgojen v drugem okolju in gledam na stvari drugače. Evidence morskih izlovov po vidnem res služijo samo statistikam in spremljanju stanja, ukrepanja pa, z izjemo nekaj držav, praktično ni. Treba je spremeniti odnos do narave, pa naj bo ta slana ali sladka, na vseh nivojih od ribičev (gospodarskih in športnih) preko uradnikov do organizacij, ki so odgovorne za globalno (ne) ravnovesje v naravi.

Tekmovalni športni ribolov je zaznamoval moje tretje življenjsko obdobje, pa sem hvaležen za vse, kar me je pripeljalo do te čudovite izkušnje. Sorazmerno malo časa sem imel obdobje, ko je človek najbolj aktiven, ali ga nisem znal razporediti in sem zanemarjal svojo ribiško ljubezen, saj sem za posamezne ribolovne sezone evidenco zaključil s petimi do sedmimi lovniimi dnevi. Tok življenja je hotel, da zamenjam sladko vodo za slano in začnem živeti svoje ribiške sanje. Živeti nekaj metrov od vode polne življena je bila nagrada za večletna odrekovanja svojim željam.

Začetki morskega ribolova so bili s sladkovodnim znanjem in priborom bolj slabi. Spoznal sem, da se morski ribolov precej razlikuje od do tedaj znanega sladkovodnega, zato je bilo treba izpopolniti svoj ribiški pribor. Najboljša pot za izbiro ustreznega pribora je bila vključitev v ribiško društvo, in sicer med tekmovalce športnega ribolova na morju, saj je tam zbrano največ znanja. Zabredel sem v morje in naredil se je vrtnec, ki me je vlekel čez Jadran, Sredozemlje, vse do Atlantskega oceana.

Danilo Torej

UMETNE MUHE

VEZALNI MATERIAL, TRNKI & JIGI

051 253 841 www.lukaflly.com

LUKAFLY

DOSTAVA PO CELOTNI SLOVENIJI ALI
OSEBNI PREVZEM V LJUBLJANI
Luka Jezovšek s.p., Črna vas 308a, 1000 Ljubljana

TABOR ZRD PRIMORSKE TOKRAT NA MOLI

Začetek poletnih počitnic, natančneje 24. 6., je letos pripadel RD Bistrica, ki je po dolgem času ponovno organizirala tabor mladih ribičev ZRD Primorske. Po letih korone in organizacijske stiske smo letos v družini staknili glave in organizirali pester dan za vse mlade ribiče in spremljevalce.

Kljub skromni udeležbi – na vabilo sta se namreč poleg domačinov odzvali le postojnska in ajdovska ribiška družina – so mladinci preživeli zanimiv in poučen dan na jezeru Mola.

Vseh 13 mladincev in njihove mentorje je pričakal topel sprejem z okusnim zajtrkom in kratko majico za spomin. Po kratkem uvodu oz. predstavitvi Ribiške družine Bistrica in njihovih vod so bili mladinci razdeljeni v tri skupine, ki so se izmenjale na prav toliko postajah. Dopoldan smo namreč začeli s teoretičnim delom in prikazom treh osnovnih ribolovnih tehnik: lov rib s plovcem, talni ribolov in vijačenje. Muharjenju smo se tokrat odpovedali, prepričani pa smo, da bo to v naslednjih letih prišlo na vrsto, saj gre vendarle za ZRD Primorsko.

Na prvi postojanki so bili mladinci seznanjeni s talnim ribolovom oz. lovom krapa z obtežilnikom. Za to je poskrbela ekipa večkratnih državnih prvakov, med katerimi je glavno besedo prevzel Igor, ki je svoje dolgoletne izkušnje, znanje ter poznavanja opreme kar se da slikovito prikazal vsem zbranim. Zanimanja in vprašanj ni manjkalo.

Naslednja postaja je bila lov rib s plovcem, ki jo je prevzel izkušen tekmovalec Zvone, ki je mladim na preprost način predstavil tehnike in opremo, ki je potrebna za ribolov tako male kot tudi malo večje

ribe. Tu so se lahko otroci preizkusili tudi v praktičnem delu. Namreč vsi, ki so to želeli, so se lahko poizkusili v lovu s polagalkami, uspeh pa je bil zagotovljen.

Na tretji postaji je bilo predstavljeno vijačenje. Tu so na svoj račun prišli predvsem starejši mladinci, ki svoje zanimanje preusmerjajo na večje roparice, takšnih pa v vodah RD Bistrica ne manjka. V sklopu

Katero vabo naj uporabim?

Vsi so pozorno poslušali.

Predstavitve je pomembna.

Lov rib s plovcem je vedno zabaven.

vijačenja so bile predstavljene vabe in pa tehnike vodenja s poudarkom na lovu ščuke, smuča in pa soma, ki ga je na jezeru Mola čedalje več. Poleg različnih vab je bilo nadobudnim poslušalcem predstavljena tudi osnovna oprema in navodila za varno ter pravilno rokovanje z ribami. Tisti, ki so izrazili željo, so se lahko poizkusili tudi v vodenju različnih vab.

Sledilo je okusno kosilo v ribiškem domu in obvezen sladoled, ki je prav prijal ob toplem dnevu. Siti in polni znanja so se nato mladinci podali na jezero, kjer so lahko izbrali svojo tehniko ribolova in popoldan namenili preizkušanju osvojenega znanja. Žal pa je vsem nagajala burja, ki je dober ribolov močno otežila. Tako so se prijema veselili le redki.

Kljub temu smo v RD Bistrica prepričani, da so vsi udeleženci tabora domov odšli dobre volje in polni zagona za nove ribiške dogodivščine.

RD Bistrica se zahvaljuje vsem, ki so pripomogli k izpeljavi ribiškega tabora in trgovinama *Monster Bite* ter *Ribiška trgovina Krap* za darovano drobno hrano.

RD Bistrica

PRAZNIK DRUŽENJA OB RIBOLOVU IN RIBJI KULINARIKI

Letošnje tradicionalno ribiško srečanje v Račah, ki je bilo 17. junija, je bilo ponovno pravi praznik druženja sladkovodnih ribičev in prijateljev. Pri organizaciji letošnjega srečanja in tekmovanja v pripravi jedi iz sladkovodnih rib sta ponovno združili moči Zveza ribiških družin Maribor in Ribiško društvo Rače. Temu primerno tudi uspeh ni izostal. Srečanja se je udeležilo 8 ekip, ki so jih sestavljali po 3 ribiči - tekmovalci in kuharska ekipa.

Ribiško društvo Rače deluje v okviru Ribiške družine Maribor. Člani pod vodstvom predsednika Silva Korena so izredno aktivni in vsako leto ob račkem ribniku pripravijo vrsto srečanj, tekmovanj, mladinski tabor, predvsem pa prijetna druženja v krogu številnih ribiških prijateljev, ki jih imajo rački ribiči po vsej Sloveniji. Pred desetimi leti so prav v Račah pričeli tudi s tekmovanjem amaterskih kuharjev v pripravi jedi iz sladkovodnih rib. To je z leti preraslo v največji dogodek na področju priprave jedi iz sladkovodnih rib v Sloveniji. Z leti je zanimanje žal malo zmrlo. Letos pa je bil tudi odziv kuharskih ekip spet dober. Tako je v soboto, 17. junija, v Račah spet zadišalo po ribjih jedeh. Zadovoljni so bili tako tekmovalci, gostje kot tudi organizatorji.

Skupni zmagovalec tekmovanja je bila ekipa RD Maribor. V pripravi ribjih jedi pa je bila najboljša kuharska ekipa Ribiškega društva Miklavška mlaka, ki deluje v okviru Ribiške družine Maribor. Kuhar je bil Mario Čovran, pomagala pa sta mu Katja Kop in Igor Papič. Pripravili so zmagovalno jed – file soma v pivskem testu s salso in smetanovo omako, kot prilogo pa so ponudili zeljno solato *coleslaw*. Dogovorili smo se, da bo avtor zmagovalne jedi recept zaupal bralcem Ribiča v eni prihodnjih števil glasila Ribič.

Dan je minil v duhu pravega druženja ribiških tovarišev, krajanov, športnega merjenja znanja v ribolovu krapov in odlične ribje kulinarike. Enoten sklep letošnjega srečanja je bil, da se srečamo

Tekmovalec v ribolovu na srečanju v Račah.

Skupinska slika zmagovalcev in organizatorjev. Zmagovalna tričlanska kuharska ekipa Ribiškega društva Miklavška mlaka je na skrajni desni, kuhar kleči s pokalom v roki.

Zmagovalna jed File soma v pivskem testu, ki ga je pripravil kuhar ekipe Ribiškega društva Miklavška mlaka Mario Čovran z ekipo.

tudi v naslednjem letu. Hkrati organizatorji vabijo vse ribiče, ki jih veseli priprava jedi iz sladkovodnih rib, da pridejo v Rače in pokažejo spretnost v ribolovu in pripravi jedi iz sladkovodnih rib.

Besedilo: Borut Jerše, foto: Gojko Škorič

TABOR MLADIH RIBIČEV V KOČEVJU

Pa se je naposled tudi pri kočevskih ribičih zgodil premik pri delu z mladino. Letos smo na pobudo Blaža Mikuža ustanovili kraparsko sekcijo, v njenem programu dela pa je bila ena ključnih točk organizacija mladinskega tabora na kočevskem jezeru.

Priznam, da sem kar malce podvomil, da se bo to zares zgodilo, pa so vse potrebne aktivnosti konec junija vendarle stekle. Celotno delo so prevzeli praktično vsi člani kraparske sekcije in ga tudi odlično opravili, skratka velika hvala fantom. Namen tabora je bil poleg druženja spoznavanje dela v ribiški družini, ribolovnih tehnik, ribiške opreme, vseh vrst rib, ki naseljujejo jezero in seveda tudi izvajanje ribolova. Prijavnina je znašala 30 €, večino stroškov je poravnala ribiška družina.

Otroci so morali s seboj prinesiti primerna oblačila, spalno vrečo, pribor za osebno higieno in po možnosti vso potrebno ribiško opremo. Kvota prijavljenih je bila hitro zapolnjena, saj med kočevsko mladino za ribolov vlada veliko zanimanje. Skratka, 20 mladim ribičem je bilo v treh dneh povedano vse o ribolovu, najbolj pa so seveda uživali, ko so ribe tudi lovili, in to zelo uspešno, ujetih je bilo kar nekaj kapitalnih primerkov krapa, najtežji je tehtal 22 kg, pa tudi kakšna metrska ščuka se je našla. Ekipa mentorjev je praktično ves čas preživela z otroki, tudi spali so skupaj v šotorih. Poskrbljeno je bilo za dobro hrano in pijačo, veselje je bilo gledati, kako so mladi dejansko ves ta čas uživali. Lovilo se je tudi ponoči, nihče od mladih prvo noč ni zatislil očesa. Ko je piskač naznanil prijem krapa, so se vsi

Ko bom velik, bom muharil.

zapodili k palici. Druga noč pa je prinesla korenito spremembo, kljub piskanju in bujenju so otroci veselo spali naprej, prebudil jih je šele vonj po zajtrku. Vreme je k sreči zdržalo, čeprav je bila napoved slaba, a so se vremenoslovci zmotili.

Mladim je Andrej Jarni predstavil tehniko muharjenja, Ševket Eminović tehniko *feeder*, krapolov sta razložila Blaž Mikuž in Anžej Vučemilović, Gregor Resnik pa je razkril skrivnosti lova na roparice. Najbolj jih je seveda zanimal krapolov, saj je ta vrst ribolova najbolj množično zastopana med kočevsko ribiško mladino. Nobena skrivnost ni več, da kapitalnih krapov v jezeru ne manjka, najtežji do sedaj je tehtal dobrih 38 kg. Ciril Janež, Nejc Petek, Renato Gjerek, Bruno Šolaja, Anže Janež in ostali so poskrbeli za logistiko in opravili vsa preostala dela.

Na zaključku ob dobrem nedeljskem kosilu penzionar Tušek so se že kovali načrti za prihodnje leto, tabor naj bi namreč postal tradicionalen, morda pride naslednje leto na vrsto Rinža, bogato poseljena z ribami, ali pa Kolpa, tudi za muharjenje je bilo med mladino videti veliko zanimanja. Kot vse kaže, kmalu več ne bomo zasedali repa razpredelnice v primerjalni tabeli števila mladih članov, po zaključku tabora se je namreč med mladimi še povečal interes po včlanitvi v naše vrste. Trgovina z lovsko in ribiško opremo Kostevc iz Kočevja in pa Monster bite iz Domžal sta se izkazala kot odlična sponzorja, za kar se jima člani kraparske sekcije seveda najljepše zahvaljujejo.

Tomaž Arko

Foto: Blaž Mikuž

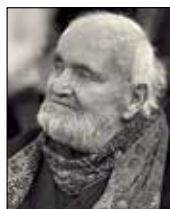

Dobro razpoloženi (skupinska)

V SPOMIN

Tomaž Kržišnik

(1943–2023)

Tomaž Kržišnik, žirovski akademski slikar, vsestranski likovni umetnik, dobitnik mnogih priznanj in ne nazadnje častni občan Občine Žiri se je z enakim spoštovanjem kot do umetnosti posvečal tudi ribičiji. Resda so njegova aktivna ribiška leta segala v rošno mladost, ko ga je mamil studenec Zadnjice, ki je tekel pod hišo, in bližina Sore, ki je nudila še bogatejši ribiški izbor. Še kot deček in mlad fant, še najraje tabornik, se je vedno znova z vsem spoštovanjem do narave pridno posluževal sladkovodnega življa zaradi

ribiške strasti in okusne pojedine na domačem krožniku. Kasneje je bil Tomaž Kržišnik predvsem veliki navdušenec vsega, kar je povezano z ribičijo. Rad je z mostu opazoval ribe v Sori, ki so še bile, užival je ob pogledu na ribiča, ko je muharil, tako zelo, kot da bi sam lovil. Z enako predanostjo se je loteval likovne podobe Ribiškega društva Žiri, saj je bil na svoj znak, ki ga je naredil ob petdesetletnici ribiške družine Žiri in ki še danes obeležuje celotno podobo, izjemno ponosen. Bil je pretanjen opazovalec narave in življenja. Vse to odraža njegova umetnost, ki se je na našo srečo dotaknila tudi podobe Ribiškega društva Žiri, ki jo je Tomaž Kržišnik z znakom RD Žiri tudi oblikoval.

Z vsem spoštovanjem dvaintridesetletnemu članstvu in častnemu članu ribiške družine Žiri, odlikovanju III. In II. stopnje Ribiške zveze Slovenije Tomažu Kržišniku v slovo!

Ribiška družina Žiri

Jezero Holme Fen v Cambridgu

RIBOLOV V ANGLIJI (1. del)

Neverjetna zgodba, ko dosežeš več, kot bi si upal sanjati. Moj desetdnevni ribolov v Angliji je zgodba o izjemnem uspehu in obenem globokem razočaranju, ki se je na moje zadovoljstvo srečno končala.

Ko sem leta 2009 ujel krapa preko 50 lb (22,7 kg) v tretji državi, se mi je porodila ideja. Želel sem doseči nekaj, česar pred menoj ni še nihče. Ideja, da bi v prihodnje poskusil ujeti krapa preko te magične meje v več državah kot kdor koli drug, se je morda zdela nora ali celo nerealna. Bil sem prepričan, da cilj s trdim delom, z veliko odrekanja, znanjem

in dobrim načrtom lahko dosežem. Štiri leta kasneje, junija leta 2013, mi je v Italiji na jezeru Parco del Brenta uspelo ujeti krapa, ki je tehtal 32,3 kg (71.2 lb). To je bila moja osma država preko 50 lb in prvič sem postavil svetovni rekord.

Krape sem lovil že v petnajstih državah, že od nekdaj pa sem si želel ujeti krapa preko 50 lb v meki krapolova Angliji. Sodobni

ribolov po sistemu ujemi in spusti – način ribolova, vabe in sam pogled na ta čudovit hobi – namreč izvira od tam. Ribolov se je začel razvijati v osemdesetih letih prejšnjega stoletja in se kmalu razširil po celotni Evropi. Sam sem se s krapolovom pričel resno ukvarjati leta 2001. Večino reportaž oziroma člankov so pisali znani angleški kraparji. Prebiral in bral sem vse, kar je bilo takrat možno dobiti v tiskani obliki. Brez dvoma sem prav zaradi tega gojil spoštovanje in še toliko bolj občudoval vse, kar se je s krapolovom dogajalo na Otoku. Ne samo dejstvo, da je krapolov v Angliji v povprečju zahtevnejši kot ribolov v Evropi, zelo težko je tudi dobiti priložnost in priti na vrsto za ribolov na katerem od boljših jezer. Povprečna velikost krapov je namreč veliko nižja kot v večini drugih evropskih držav, še posebej, ko gre za kapitalne primerke. V celotni Angliji je zgolj nekaj krapov težjih od 60 lb (27,2 kg), več kot 30 kg verjetno trenutno tehtajo trije in zgolj eden preko 70 lb.

Anglijo sem do sedaj obiskal štirikrat in vsi moji obiski so bili povezani s krapolovom. Od tam prihajata tudi moja glavna sponzorja Dynamite Baits in Fox International. Lahko rečem, da z vsakim svojim obiskom spoznavam, kakšen ogromen pomen ima ribolov v Angliji. Tu govorim o vseh zvrsteh in ne zgolj o krapolovu. Število ljudi, ki se ukvarja z ribolovom, je neverjetno in sploh me ne preseneča, da je ribolov po priljubljenosti skupaj z golfom celo pred nogometom. Med vikendom je vsak še tako majhen bajer poln ribičev. V vseh teh letih sem spoznal ogromno krapolovcev iz Anglije. Njihove članke sem bral pred dvajsetimi leti, zdaj pa smo z nekaterimi legendami postali pravi prijatelji. Zagotovo moram omeniti Steve Briggsa. Bila sva glavna akterja pri doseganju rekordov, ko gre za ulove velikih krapov v različnih državah v zadnjih desetih letih. Kljub temu da sva že dolga leta velika konkurenta, sva kar nekajkrat lovila skupaj, si pomagala in zgradila pristno prijateljstvo. Mislim, da je prav najin odnos veliko prispeval k temu, da sva drug drugega

Pozicije za ribolov na jezeru

Prvi krap v mojih rokah

Prvi prijem v UK

motivirala in tako dosegla neverjetne dosežke. Trenutno je Steve v državah preko 50 lb že pri neverjetni številki sedemnajst in je krepko na prvem mestu. Jaz sem zaenkrat prišel do številke petnajst, medtem ko sem na prvem mestu po številu držav s krapji preko 30 kg in 70 lb.

Eno od boljših jezer za dosego cilja v Angliji je jezero Holme Fen. Gramoznica, ki je velika 11 hektarjev, globoka do 12 metrov in praktično popolnoma prekrita s travo, predstavlja velik izziv za vsakega kraparja. Na jezeru je 17 lepo urejenih ribolovnih pozicij. V njem plava nekaj več kot 200 krapov, uradni rekord jezera iz leta 2021 je 71 lb (32,2 kg). Prvič sem dobil priložnost za ribolov na tem jezeru pred dvema letoma, ampak so mi omejitve zaradi pandemije koronavirusa preprečile, da bi lahko odšel na ribolov. Na mojo srečo me je prijatelj Lee Clifton lansko leto znova povabil, da se pridružim njegovi skupini prijateljev na sedemdnevnem ribolovu v sredini meseca junija.

Nestrpno sem čakal, kdaj bo napočil čas za odhod na dolgo pot. Predvsem sem upal, da imam s seboj vse stvari in sem pripravljen na vsakršno situacijo, ki se lahko pojavi. Vsako jezero zahteva nekaj svojega, nekaj drugačnega za uspeh. Po nekaj težavah na poti, ki je bila veliko daljša od predvidene, sem brez večjih težav po levi strani cestišča prispel na jezero Holme Fen.

Najlepši krap težak 16,5 kg

69.12 lb (31,35 kg) eden največjih morda trenutno celo največji krap v UK.

Skupaj s še sedmimi ribiči, s katerimi smo si delili jezero v tistem tednu, smo se peš odpravili okoli jezera na ogled pozicij. Zelo lepa narava in mir sta bili prvo, kar sem opazil. Ob pogledu na jezero se mi je narisal nasmeh na obrazu, saj je Holme Fen tip jezera, ki je moj najljubši - kristalno čista voda z veliko trave. Krapov kljub čisti vodi nismo uspeli videti, smo pa videli dva skoka na delu, kjer so otoki. Pred tednom dni se je nekaj krapov že drstilo, ampak glavni drst smo še pričakovali. Vremenska napoved za naš teden ribolova je obetala veliko sonca in visoke temperature nad 25 stopinj. Prepričan sem bil, da se bodo krapji drstili v naslednjih dneh. Po končanem obhodu jezera je sledil žreb vrstnega reda za izbor ribolovnih pozicij. Izvlekel sem številko štiri, kar je pomenilo, da bom izbiral četrti po vrsti. Kljub temu da so ribiči, ki so bili na vrsti pred mano, izbrali dve poziciji, ki sem si ju najbolj želel, sem bil zadovoljen, da sem dobil možnost za ribolov na poziciji številka 10 z imenom Party Point Double. Gre za pozicijo, ki omogoča ribolov v centralnem delu jezera. Kljub dolgi vožnji in utrujenosti nekako sploh nisem čutil, saj sta bili moja motivacija in želja po ribolovu večji. Bila je vroča in soparna nedelja. Najprej sem se osredotočil na iskanje primernih ribolovnih pozicij. S svojo ladjico na daljinsko upravljanje Duke Pro od Carp Royala sem naredil le nekaj metrov in postalo mi je jasno, da bo zelo težko najti primerno mesto za ribolov. Dno jezera je bilo pokrito s travo, ki je na nekaterih delih segala tudi štiri metre visoko. Veliko časa sem porabil, da sem uspel najti tri primerne lokacije, pa še te so bile zelo majhne.

Prvo mesto je bila od obale oddaljena približno 110 metrov. Majhno, čisto mesto se je nahajalo ob veliki zaplati goste in visoke trave. Takšna mesta sredi jezera imajo krapji zelo radi za počitek sredi dneva.

Drugo mesto je bila oddaljena približno 80 metrov v smeri rahlo desno. Tukaj se je nahajal večji plato na globini 2,3 metra. Dno tukaj je bilo kamnito in dokaj čisto. Pozicijo sem našel na koncu platoja, kjer se je globina spustila na 3,2 metra in je kamnito dno začelo prehajati v mulj.

Tretjo palico sem nastavljal praktično pod kotom 90 stopinj na oddaljenosti približno 40 metrov, kjer sem v globini 3,8 metra našel nekoliko večjo, čisto pozicijo – približno 3x3 metre. Dno je bilo prekrito s 5 do 10 cm mulja.

Hrana in vabe

Za ribolov v Angliji sem izbral bojlije The Source in Monster

Tiger Nut. Razlog za izbiro je preprost – v omenjene bojlije imam veliko zaupanje, prav tako v Monster Tiger Nut, ki je med ribiči v Angliji zelo priljubljen. Za hranjenje sem naredil mešanico različnih velikosti bojlijev 12, 15, 18 in 20 mm. Poleg Source bojlijev sem hranil mešanico Dynamitovih briketov velikosti 4–8 mm, poleg Monster Tiger Nut bojlijev pa sem hranil malo mešanice partikla. Z vabami tokrat nisem kompliciral. Enostavno sem izbral različne wafterje, s katerimi sem bil zelo uspešen na jezerih, kjer so krapji pod velikim pritiskom.

Začetek

Na skrbno izbrane lokacije sem natančno nastavil vabe. Imel sem zelo dober občutek, da sem naredil največ, kar sem lahko. Takoj ko sem se malo sprostil, sem začutil utrujenost. Stisnil sem zobe, hitro postavil šotor in ob sedmih zvečer zaspal kot ubit. Spal sem vse do devete ure zjutraj, nato pa sem se usedel na stol poleg palic in opazoval dogajanje na jezeru. Kar nekaj časa sem potreboval, da sem se povsem prebudil, medtem ko sem brskal po telefonu. Pregledal sem sporočila v zasebni skupini, ki smo jo naredili ribiči, ki smo lovili na jezeru. Ugotovil sem, da še nihče ni imel prijema. Priznati moram, da prijema v prvem dnevu niti nisem pričakoval. Potem pa se je ob pol enajstih oglasil moj indikator prijema. Najprej se je *swinger* (utež, ki napenja najlon) rahlo spustila navzdol, nato pa je krap počasi pričel odvijati najlon. Povsem presenečen sem hitro prijel za palico in na drugi strani najlona začutil težo. Krap ni odvil niti metra več. Počasi sem ga navijal k sebi, ampak kljub temu sem krapa prvič zagledal približno 15 metrov od obale. Bil sem zelo zbran in osredotočen, da ne bi naredil napake. Na prvi pogled se mi je krap zdel velik, zdelo se mi je, da bi lahko tehtal blizu 50 lb. Srčni utrip sem imel zelo visok, tresti so se mi začele tudi noge, ko sem krapa videl malo bolje. Prepričan sem bil, da ima krap celo preko 60 lb. V prvem poskusu mi ga je uspelo zajeti v podmetalko in v trenutku so me preplavila čustva. Ko sem krapa malo bolje pogledal, sem videl, da ima morda celo preko 30 kg oziroma lahko celo blizu 70 lb. Nisem imel besed, nisem mogel verjeti svojim očem. V Angliji sem ujel prvega krapa in ne samo to, enega največjih na Otoku. Ob meni je bila oseba, ki nima nikakršnih izkušenj z ribolovom. Na srečo je vse dogajanje posnela z mojim telefonom, saj je nato sledilo nepričakovano. V vodi sem krapu odstranil trnek in ko sem ga še enkrat dobro pogledal, sem bil prepričan, da

tehta več kot 30 kg. Po kratkem premisleku sem se odločil, da krapa za nekaj trenutkov pustim v mreži, da se malo spočije, jaz pa hitro pripravim vse potrebno za slikanje in pokličem prijatelja Marka, ki je lovil 15 metrov stran na istem polotoku. Podmetalko sem dal v roke osebi, ki je bila z menoj, sam pa sem odhitel po Marka. Ravno ko sem prišel do Marka, sem zaslišal glas »riba je ušla«. V trenutku sem bil nazaj na poziciji in zagledal krapa kakšne tri metre od obale. Skočil sem za njim, vendar sem bil prepozen. Krap je odplaval, jaz pa sem komaj prišel iz vode. V eni sekundi sem iz neverjetnih sanj padel v globoko razočaranje. Bil sem tako razočaran, da nisem mogel niti govoriti. Usedel sem se na stol in brez besed zelo dolgo obsedel. Enostavno nisem mogel razumeti. Nisem mogel verjeti, kaj se je zgodilo in kako se je to sploh lahko zgodilo. Mark je pogledal video in prepoznal krapa, ki sem ga ujel. Bil je eden od dveh največjih krapov v jezeru. Nazadnje so ga ujeli pred dvema meseca, ko je tehtal 65,4 lb (29,7 kg). Tolažil me je, da imam dokaz, katerega krapa sem ujel in da se mi ulov šteje, saj sem krapa zajel v podmetalko. V tistem trenutku mi to ni pomenilo nič, razočaranje zaradi napake je bilo preveliko. Vedno sem pozoren in perfekcionista, ko gre za pomembne stvari. Kljub temu da nisem neposredno sam naredil napake, si nisem mogel oprostiti. Čez približno eno uro sem prišel k sebi, se nekoliko zbral, ponovno pripravil palico in jo nastavil na isto mesto. Krap je prijel na poziciji, ki sem jo izbral prvo. Dan je minil zelo žalostno in razočarano. Po telefonu sem govoril s prijatelji in znanci, poslal sem jim video in slike krapa v podmetalki. Nihče ni mogel verjeti, kaj se je zgodilo. Vsi so me bodrili, da sem dosegel nekaj neverjetnega, ampak meni to ni pomagalo. Krapa nisem stehal niti nisem imel slike za spomin.

Naslednje jutro me je prebudil prijem na desni palici. Borba je bila povsem drugačna kot pri prvem prijemu. Krap je imel hitre pobege in vedel sem, da imam na trnku nekaj manjšega. Kljub vsemu sem bil 14 kg težkega krapa zelo vesel. Tokrat sem uspel narediti tudi slike. V prihodnjih treh dneh sem ujel vsak dan enega krapa, najtežji je tehtal 16,5 kg. Vseeno pa so mi vseskozi po glavi hodile misli o nesrečnem trenutku. Nehote sem se spraševal ... zakaj, kako ... Nikakor nisem mogel odmisлити vsega skupaj. Potem pa v petek pozno zvečer zazvoni moj telefon. Klical me je Lee, naj pridem na drugo stran jezera, kjer je Tony ujel zelo velikega krapa, ki je zelo verjetno prav tisti, ki mi je ušel v ponedeljek. Hitro sem se usedel v avto in se odpeljal na drugo stran jezera, kjer se je zbralo še nekaj drugih fantov, ki so lovili na jezeru. Takoj ko sem stopil iz avta, so mi rekli, da gre zagotovo za istega krapa in bom sedaj dobil težo in sliko. Vse se je odvijalo prehitro, da bi lahko zbistril misli in razmislil o vsem skupaj. Po vsem stresu, ki sem ga doživel po nesrečnem dogodku, sem imel sedaj še enkrat priložnost videti in se celo slikati s krapom. Najprej smo ga skrbno stehali in tehtnica je pokazala 69,12 lb oziroma 31,35 kg. Ko sem sam ujel istega krapa, sem njegovo težo ocenil na skoraj nekaj 100 gramov natančno. Dejal sem namreč, da krap tehta blizu 70 lb, do te magične teže je zmanjkalo zgolj 300 g. Najprej smo pomagali Tonyju, da je naredil lepe slike. Potem je prišel trenutek, da nekaj slik naredim tudi jaz. Resnično se je vse dogajalo prehitro, od vsega dogajanja sem bil v šoku. Najlepše bi se rad še enkrat zahvalil Tonyju, da mi je dal priložnost, da sem se slikal s krapom in tako dobil večni spomin.

Besedilo in fotografije: Krištof Cuderman

(Se nadaljuje ...)

VKLJUČENO

- Izbrano št. nočitev z bogatim zajtrkom
- Sušenje in shranjevanje ribiške opreme
- Zgodnja prijava ali pozna odjava iz hotela
- Udobne in prostorne sobe
- Klima, Wi-Fi, kabelska TV

RIBIŠKI PAKETI

**SUPERIOR in STANDARD SOBE
Z BOGATIM SAMOPOSTREŽNIM
ZAJTRKOM**

ZA 3 NOČITVE NUDIMO POPUST

KODA: RIBIČ23
VELJA ZA APRIL, MAJ,
SEPTEMBER, OKTOBER

DODATNO

- TT obvezno doplačilo 2€/noč/ os
- Možen nakup ribolovne dovolilnice
- Lunch paket po dogovoru
- Penzijska večerja

INFO@HOTELDVOREC.COM
WWW.HOTELDVOREC.COM
TEL: 05 382 11 00
TOLMIN

HOTEL DVOREC

Reka Soča, Tolminka, Idrija, Bača, Nadiža in ostali pritoki s svojo lepoto, divjimi brzicami, tolmini in znamenito Soško postrvjo privabljajo ribiče z vsega sveta.

Foto Lesly Janša

NAČRT B

Že več le se s fantoma pogovarjamo o tem, da bi šli ribariti na reko Unico. Zadnje leto in pol pa smo sploh postali veliki navdušenci nad muharjenjem in s tem je naraščala tudi naša zagretost. V maju sva bila s Filipom še na muharskem taboru v Osilnici, tako da je res bil že čas, da si izpolnimo željo. V bistvu smo že izbrali termin, si našli družbo, preostalo je le še, da kupimo dovolilnice. A preden bi storili zadnji korak, me je ustavil ribiški prijatelj (na srečo še pravočasno) in mi napisal: »Jaz na Unici najraje lovim, ko ima pretok okoli tri kubične metre na sekundo. Sedaj pa jih ima 18.« Še en načrt nam je odplaknila voda. Dobesedno.

Na srečo pa se je plan B ponujal sam od sebe in bil skoraj tako dober kot naš prvi. Na poti iz prej omenjenega tabora v Osilnici sva se s Filipom ustavila pri rojstni hiši Primoža Trubarja v Rašici in si ogledala reko z istim imenom. In prav Rašica je postala naš novi ribiški cilj.

Dan pred načrtovanim ribolovom je močno deževalo, v bistvu je deževalo še v soboto zjutraj, tako da sva se na pot odpravila kasneje, kot sva sprva načrtovala. Lovila pa sva samo midva s Filipom – Tim je imel v petek namreč razredni piknik in med igranjem nogometa je izvedel »škarjice« ter pristal na zapestju, si ga poškodoval in ostal doma v soboto.

Rastje nama je segalo preko polovice telesa. Večkrat sem pomislil, da bi Timu ven gledala le še ramena in glava, če bi prišel z nama.

Prva Filipova potočka, ki jo je ujel (in tudi zajel) z muharico na nimfo. Obisk muharskega tabora se je izkazal za odlično zamisel!

Kader kože Filipove največje potočke, prve ribe, ki jo je ujel (in tudi zajel) na muharico.

V glavnem sva lovila z brega, tu in tam pa sva tudi zabredla v vodo (jaz precej bolj neprevidno in globoko kot Filip).

Med vožnjo do Rašice sva se s Filipom pogovarjala, da je povsem možno, da bo reka prehitra in previsoka zaradi močnega deževja in nama ne bo uspelo loviti. A ko sva enkrat prišla na cilj, je bilo verjetno obema jasno, da se bova potrudila, četudi razmere ne bojo dobre. Pri Trubarjevi domačiji je urejeno parkirišče, tudi ljudi pa je bilo že precej – ujela sva zaključek motoristične povorke in del vodenja po Trubarjevi rojstni hiši.

Tudi manjše potočke so brez težave zgrabile blestivko velikosti 3. Enojni trnek na blestivki pa je precej olajšal snemanje ribe in seveda zelo zmanjšal poškodbe na ustih.

Rašica je široka okoli deset metrov, polna šarenk ter po točnih postrvi, dovoljeno pa je tako muharjenje kot vijačenje (tudi beličarjenje za lov na klene). Imela sva dve palici, eno za muharjenje in drugo za lahko vijačenje. Ker je bila voda precej motna, sva se odločila za živobarvno potezanko ter srebrno blestivko z enojčkom. Ni trajalo dolgo, da je bila zunaj prva riba dneva. Potočka je prijela na blestivko, ujela pa sva jo še na urejenem delu pred domačijo. Začetek je bil odličen – parkirišče ob reki, rahlo napeta voda, hitri prijem in, da ne pozabim, ribolovnica je 15 evrov, kar je precej manj od večine muharskih rek. Prve pol ure sva prebila na bolj obljudenem delu, v družbi vodnih koles in skulptur, ki jih je tam okoli kar nekaj. Oba sva videla nekaj rib, ki so se obrnile za najinima vabama, a to je bilo vse. Zato sva nadaljevala pot

Prva riba, ujeta z muharjenjem. To sem si pošteno zaslužil, saj sem vztrajal v vodi, kljub temu da mi je ta povsem zalila škornje in nogavice.

Ena od treh večjih šarenk, ki sva jih ujela na Rašici. Srebrna blestivka z rdečimi pikami in enojčkom je bila prava odločitev za kalno vodo. Žal pa sem jo proti koncu lovnega dne zalučal med veje, kjer je tudi ostala.

ob reki – med visoko travo, ob grmičevju je speljana potka, ob kateri sva se ustavljala in poskušala srečo. Tu in tam se je na blestivko ujela kakšna potočka, dokler se ni palica upognila mnogo konkretnije – na trnku je obvisela zelo lepa šarenka. Dolgo časa sva bila uspešna samo z blestivko, kajti muharjenje je bilo v grmičastem delu precej težko. Poleg tega pa sva imela obute le škornje do kolen – in še te zato, da naju obvarujejo pred blatom in lužami. Vseeno sem nekajkrat poskusil tudi z brodenjem oziroma ribolovom iz plitvin. Prvi tak poskus bi se skoraj končal tragično, saj je bilo dno precej mehkejše, kot je sprva kazalo – noga se mi je pogreznila precej globoko in nobene želje nisem imel, da bi skušal nadaljevati pot, saj bi gotovo ostal brez vsaj enega škornja. Pri naslednjem poskusu je bilo rečno dno sicer prodnato, a tudi v drugo ni bilo sreče z muharjenjem. Uspelo mi je izvesti nekaj muharskih metov (medtem ko je Filip poskušal srečo z blestivko), a pri enem od njih se je potezanka zataknila nekje na dnu in tam tudi ostala. Hitro sem navezal nimfo in nadaljeval z metanjem, a tudi nimfa se pri enem od metov ni več vrnila nazaj. Več kot očitno tudi drugi muharski poizkus ni bil uspešen. Pot sva nadaljevala skozi visoko travo in se do vode prebijala skozi grmičevje (zvečer je Filip na sebi našel enega klopa, jaz pa dva), dokler nisva prišla do novega prostora, kjer sem poskusil z lovom iz vode. In tudi za tretji poizkus je kazalo, da se bo končal neuspešno. Pri tretjem ali četrtem koraku sem namreč začutil mrzlo vodo, ki je prišla v škorenj. In ni trajalo dolgo, da je bil zalit tudi drugi. A lahko bi rekel, da je nekaj zelo osvobajajočega v tem, da imaš povsem mokre noge – ko so enkrat mokre, jih ne moreš še bolj zmočiti. In tako sem precej pogumneje hodil po globlji vodi (vseeno pazil, da voda ne bi prišla do žepov s telefonom in denarnico) in metal nimfo. Moj trud je bil poplačan, saj je kmalu prišla ven manjša šarenka – najin prvi ulov z muharico. Očitno le drži stari rek: »V tretje gre rado.«

Najprej sva lovila v urejenem delu v neposredni bližini Trubarjeve domačije, v družbi vodnih koles in skulptur. Hribarjeva rojstna hiša je tudi brez ribolova zelo dobra odločitev za družinski izlet.

Prva riba od mnogih, ki sva jih ujela tisto soboto. Za naslednjič upam, da bojo bolj aktivni tudi kleni, ki so se očitno ukvarjali zgolj z drstjo.

Preden sva nadaljevala pot, sem iz vsakega škornja odlil približno pol litra vode, nato pa me je do konca dneva, ob vsakem koraku, spremljal zvok namočene obutve – špljoc, špljoc, špljoc. Poudariti pa moram, da sva imela tudi precejšnjo srečo z vremenom, saj je obilno deževalo dan pred najinim prihodom in nato skoraj cel teden po najinem ribolovu, naju (oziroma predvsem mene) pa je zmočila zgolj reka Rašica.

Sčasoma sva prišla do jezua, kjer sem lahko lovil le jaz. Imel sem namreč že mokre noge, tako da sem jih lahko znova zmočil med prebijanjem do lovnege mesta. Tik pod jezom sta ven prišli dve manjši potočki, ki sem ju ukanil s pomočjo srebrne blestivke. Lov z enojčkom namesto trojčka se je izkazal za pravilno odločitev, saj je bilo snemanje rib precej lažje, pa tudi poškodovane so bile precej manj. Čeprav potke ob reki ni bilo več, sva se vseeno potrudila in našla način, da sva prišla na vrh jezua. Tam pa je visoko travo zamenjalo še višje šašje, trstičevje in ostalo močvirsko rastje. V bistvu sem večkrat pomislil na Tima, ki je ostal doma – da je morda tako najbolje, saj bi se v visokem rastju skoraj da lahko izgubil. Tudi njegovega starejšega brata sem opozoril, naj pogleda pod noge, če bi mu slučajno kakšna kača prečkala pot.

Prvi je uspel pretentati ribo Filip, in sicer ravno v trenutku, ko sem prišel povsem do njega, je bilo jasno, da ima nekaj na trnku. Bila je potočka, to sva še uspela videti, preden se je snela. »A si dobro zategnil?« sem ga vprašal – »Ne, sploh nisem, ker sem se bal, da bom tebe udaril s palico, ko si prišel tako blizu!« In le nekaj minut kasneje se mu je snela še ena. Spomnim se, kako mi je samo predal palico v roke in jezno odkorakal stran. Kljub temu da ribolov obožujemo, nas včasih zelo razjezi!

V visokem rastju je bilo muharjenje precej lažje, saj so bili okoli šaši, ni pa bilo grmičevja, tako da sta bila dostop do vode in izvajanje muharskih metov precej olajšano. Tako da je Filip vijačenje zamenjal za muharico. In ni trajalo dolgo, da sem slišal njegov klic »Ati! Neee!« Ušla mu je še tretja riba v kratkem času. Če drugega ne, ribe so bile zagnane in uspel jih je privabiti tudi na nimfo. Ni trajalo dolgo, da je imel na trnku še eno potočko. No, to sva končno uspela dobiti tudi v sak! Lepa merska riba, ki je kmalu zaplavala nazaj. Sam sem se nekaj deset metrov stran posvečal šarenki, ki se je

*Moj trud je bil
poplačan, saj je kmalu
prišla ven manjša
šarenka – najin prvi
ulov z muharico.
Očitno le drži stari rek:
»V tretje gre rado.«*

dvakrat zapodila za blestivko, tako da sploh nisem opazil, kako ukrivljena je muharica v Tiberijevih rokah. Tokrat ni bilo pobega! Mojstrsko je pripeljal že drugo lepo ribo zapored v sak – očitno se je obisk muharskega tabora res obrestovala! Večja šarenka je bila najina (če ni šlo z blestivko, pa je prišla na nimfo).

Če sva se prej »grebla« v glavnem za palico z blestivko, se sedaj Filip ni hotel ločiti od muharice in nimfe!

Počasi sva obrnila nazaj in se začela vračati – seveda nisva hitela, pač pa se znova ustavila na vseh prostorih, kjer sva lovila že prej. Skozi rastje pa sva morala še najti pot nazaj in mene je še vedno spremljal zvok namočenih škornjev – špljoc, špljoc, špljoc. Vseeno je bila pot do avta precej hitrejša. Bila sva namreč že pošteno lačna, saj sva brez prekinitve lovila dobrih sedem ur! S seboj pa sva imela le plastenko z vodo. A sva si kljub temu vzela dovolj časa, da nama je blestivko prijela še ena šarenka, dolga preko 30 centimetrov. Čez dan sva ujela približno ducat rib, našela pa sva skoraj še enkrat toliko tistih, ki so se nama snele s trnka. Če je bila prvih nekaj ur uspešna predvsem srebrna blestivka z rdečimi pikami, pa so se kasneje zelo izkazale tudi nimfe. A s to blestivko ne bova uspela pretentati nobene ribe več – pri enem od zadnjih metov sem jo zalučal na vejo, od koder se ni več vrnila. Tokrat sem bil precej bolj »uspešen« oziroma štorast, kar se tega tiče – Filip je v celem dnevu izgubil eno nimfo, jaz pa nimfo, potezanko in na koncu še najljubšo blestivko.

Reka Rašica, najin načrt B, se je izkazal za čisto zmagog! Nalovila sva se skoraj do sitega, bi lahko rekel, ure so minevale neverjetno hitro in tudi izguba najljubših vab ali povsem mokre noge niso mogle preprečiti dobre volje. Lahek dostop z avtom ter urejeno parkirišče, nizka cena ribolovnic in seveda z ribami bogata voda je dovolj, da se bomo na Rašico gotovo še vrnili. A glede na to, kako visoka je že trava in ostalo rastje, bomo najverjetneje počakali do naslednje pomladi. Takrat pa morda uspemo v ugriz prepričati še kakšnega klena, kajti tokrat so bili očitno vsi zasedeni z drstjo. In če bo šlo vse po načrtu, se nama bo lahko takrat nepoškodovan pridružil tudi Tim (če pa ne bo šlo po načrtu, pa vedno ostane načrt B).

**Besedilo in fotografije:
Blaz Dominik**

LETEČE MRAVLJICE - POLETNI PROBLEM ALI PA BLAGOSLOV

Čprav je na temo poletnega muharjenja objavljeno in dostopno že veliko informacij in nasvetov, se nam občasno še vedno dogaja, da nas kaj preseneti. Tako se je pred nekaj tedni kolegom in meni, na isti dan, na popolnoma različnih delih Slovenije zgodilo to, da smo bili priče praktično celodnevne muharjenosti rib z mravljicami. Seveda ne gre le za tisto soboto, pač pa malo daljše obdobje, le da v tem času nas ni bilo za vodo. Medtem ko sva s kolegom na reki Idrijci iskala in porabila vse posnetke mravljic in tudi vse ostalo, kar jim je bilo približno podobno, sem dobival podobna poročila tudi iz drugih revirjev in celo jezer precej daleč stran. Pri naju so se ribe hranile z mravljicami, velikimi od nekaj milimetrov do dobrega centimetra, kar sicer ni nič nenavadnega, zanimivo pa je bilo to, da so s svojo številčnostjo očitno spodbudile k hranjenju veliko večino rib. Tako sva lahko opazila, kako se z njimi na površini hrani zelo širok nabor velikosti postrvi, med njimi tudi ribe, težke krepko preko dveh kilogramov. Tudi lipanov zavidljivih dimenzij ni primanjkovalo. Še dobro, da se moj avto ob začetku sezone spremeni v pravo skladišče opreme in sem v nekaj škatlicah našel dovolj mravljic, da si bom lahko zapomnil dan kot nekaj posebnega. V nasprotnem primeru bi se lahko namreč končalo popolnoma drugače, kar je bilo jasno takoj za tem, ko nama je omenjenih posnetkov zmanjkalo.

Na revirjih drugod so se, po poročanju kolegov, z njimi hranile tudi še precej večje postrvi, kar nam jasno kaže na to, da omenjene skupine žuželk z razlogom opisujejo v muharski literaturi in da jih nikakor ne smemo zanemarjati. Obdobje, ko rojijo in so na ribjem jedilniku, lahko od sezone do sezone sicer precej variira, odvisno od vremenskih pogojev, vendar lahko običajno pričakujemo, da se bo to zgodilo nekje med junijem in avgustom, običajno nekje v prvi polovici julija. Ko se določeni krilati osebkci iz mravljišč odpravijo na parjenje, samčiki kasneje poginejo, samicke pa poizkušajo vzpostaviti nove kolonije, kar je že marsikdo opazil znotraj hiš ali pa na osvetljenih terasah, kjer jih luči zelo močno privabljajo. Roje lahko pazimo povsod, ko pa priletijo nad hladno vodo, jih pomanjkanje vzgonskih tokov razgretga poletnega zraka navzgor, kar nekako potegne v vodo. Od tod tudi običajno velika številčnost osebkov na vodni gladini. Lahko se tudi vse skupaj dogaja simultano za več različnih vrst, kar nekaterim muharjem lahko zelo pomaga, drugim, običajno malo manj izkušenim, pa morda nudi na malo večji izziv. Še posebej na revirjih z veliko ribolovnega pritiska se namreč rado dogaja, da se ribe hranijo zelo selektivno in samo podobnost muhe za dober uspeh ne zadošča. Vsekakor je vedno mogoče nekaj rib pretentati tudi z drugimi posnetki, vendar mora biti muhar za dober ribolov z mravljicami običajno pripravljen vnaprej. S seboj je dobro vedno imeti vsaj nekaj posnetkov

Najbolj običajna verzija s črno prejšico iz zajčje dlake in umetnimi krilci (v tem primeru TMC Aero dry wing Blue Dun).

Verzija vezave iz penastega valja z naravnimi krilci iz petelinjega peresa.

Najenostavnejša verzija vezave iz penastega valja z naravnimi krilci iz petelinjega peresa in verzija brez krilc.

Nabor različnih verzij, ki ga lahko zelo hitro zvežemo in nam pokrije večino situacij, povezanih z mravljicami in hroščki.

različnih dimenzij, v nasprotnem primeru se lahko sicer posebni dan za muharja spremeni v pravo moro. Dimenzija in silhueta sta daleč najbolj pomembni, ker pa imajo v času rojenja tudi krilca, tudi njih ne smemo pozabiti. Običajno naredimo črne ali rjave, vmes pa tudi kakšno rdeče barve, čeprav črna nekako lahko popolnoma zadošča na večini revirjev, ki v poletnem času prav veliko ribičev ne vidijo.

Načelno so posnetki mravljic zelo enostavne muhe, tako po izgledu kot tudi glede same vezave. Posledično jih lahko naredimo zelo veliko v zelo kratkem času in vezanje mravljic mi je bilo zato od nekdaj precej pri srcu. Nepogrešljivo je kakovostno in dolgo črno pero enakomernih dolžin mik, malo črne prejšice in še nekaj za imitacijo krilc. Nit izberemo glede na barvo, da se kar najbolje ujema s prejšico. Če jih nimamo veliko, lahko kar ostanemo pri črni in naredimo mravljice zgolj v črni barvi.

Prvi in najbolj običajni posnetek leteče mravljice je enostavno navita prejšica v dve ali tri odebeljene kroglice ali elipse, z nekaj navoji črnega

prerese in neko verzijo kril. Kar se tiče kril, tradicionalisti ostajajo na petelinjih peresih bele ali modrikaste barve. Uporabljajo predvsem njihove tanke vršičke. Naprodaj so tudi zelo realistična krilca za vezanje, pri katerih opažamo probleme z vrtenjem muhe in posledično vrtnčenje zelo tankih predvrvic in trnic, ki so v tem poletnem času bolj ali manj nuja. Večinoma zato sam uporabljam nekaj nitk belih ali modrikastih umetnih vlaken za krilca, ki so na voljo v ta namen. Bolje je, da jih uvežemo manj kot preveč, in sicer ravno toliko, da posnemajo prosojna krilca.

Druga verzija je lahko uporaba tankih penastih valjev, ki si jih izdelamo sami ali pa jih gotove kupimo v trgovini. Seveda lahko uporabimo karkoli iz (črne) pene, ki naj ne bo pretrda. Lahko jih naredimo sami s škarjicami iz ploščatih penastih kosov, ostankov embalaže, neoprenskih oblačil ali česa podobnega. Tudi stare podloge za miško računalnika pridejo lahko prav. Nekateri robove od valja kasneje še poravnajo z valjanjem na segreti električni plošči kuhalnikov, kjer pa je treba biti precej previden, da se ne opečemo. Jaz sem jih sam veliko izdelal s pomočjo baterijskega vrtalnika in cevni rezalniki iz kock, ki so naprodaj v trgovinah med vezalnimi materiali.

Najprej hrbet trnka povijemo z nitjo, zadaj uvežemo vrh prstriženega penastega cilindra in nato nazaj proti ušesu trnka naredimo spet dve ali tri elipse, odvisno tudi od velikosti trnka oziroma muhe. Pri najmanjših naredimo običajno le dve. Ostalo ponovimo kot pri prvi verziji.

Najbolj enostaven posnetek, ki je prav tako ponavadi zelo učinkovit, je ta, da kratki, prej pripravljeni tanki valj, na sredini privežemo na hrbet trnka. Dodamo še malo črnih mik in peresca. Dobro pa se obnese tudi verzija brez kril.

Vse tri opisane verzije lahko dobro oponašajo tudi manjše hrošče ali kaj podobnega, ki jih pogosto opazimo na delih, kjer vodni tok vrtinči drobne lesene ostanke, semena in še kaj drugega. Ribe tam ponavadi krožijo brez pretirane porabe energije in iščejo prav takšno hrano. Tudi v teh predelih so lahko omenjeni posnetki zelo uspešni, saj se s svojo izrazito silhueto od ostankov lesa in drugih naplavin jasno razlikujejo.

Pred leti so mravljice in njihovi posnetki predstavljali pomemben in obvezni del nabora muh v muharskih škatlicah. Vsekakor ne brez razloga. Glede na to, da nekateri pravijo, da je upad številčnosti in vrst žuželk v Evropi že tako velik, da se ga ne da več nadomestiti, smo lahko še srečni, da rojenja mravljič sploh še imamo. Za večino negativnih vplivov nanje (kemično in druga onesnaženja) je nedvomno kriv človek. Zato vsaj mi, ki nam vode in okolje pomenijo veliko, poskrbimo, da se stanje dodatno ne poslabša in uživamo v posebnih ribolovih na to vrsto suhih muh, dokler še lahko. Morda bodo v prihodnosti na žalost ostali le še bežen spomin.

*Besedilo in fotografije:
Tomaž Modic*

MEDNARODNI TEČAJ TEHNIK MUHARJENJA

12. in 13. julija je bil pod okriljem RZS v sodelovanju z RD Šempeter pri ribiškem domu v Preserjih razpisan mednarodni tečaj tehnik muharjenja. Tečaja se je udeležilo dvajset tečajnikov, nekateri, ki niso želeli pokazati svojega (ne)znanja, pa so tečaj spremljali zgolj slušno in vizualno. Tečaj je potekal v angleškem jeziku, pri čemer je bil zagotovljen neuraden simultani prevod.

Tečaj sta vodila mednarodno priznana inštruktorja tehnik muharjenja Norvežana Cato Nilssen in Ingvid Aurdal. Po teoretičnem uvodu je sledil praktični prikaz in urjenje enostavnega muharskega meta ter v nadaljevanju enojnega in dvojnega vleka. Sledilo je urjenje t. i. kolutnega meta ter njegovih izvedenk, kot so: *spay cast*, *fast C*, *fast T* ter *inspection cast*. Vsa urjenja so potekala na travniku ob ribniku z navezo rdeče volne namesto muhe.

Na tečaju so sodelovali tudi mladi reprezentanti slovenske mladinske reprezentance v muharjenju, ki so se pripravljali na odhod na mladinsko svetovno prvenstvo na reki Neretvi in Buni v Bosni. Inštruktor Cato jim je pokazal nekatere posebnosti pri lovu na dve muhi na jezeru, pri čemer je namesto navezanih muh uporabljal dva lažja obtežilnika. Slovenski tekmovalci imajo namreč problem

Vaja dela mojstra

treniranja na dve ali več umetnih muh, saj je pri nas, za razliko od tujine, dovoljena uporaba zgolj ene.

Vremenska ujma je žal vplivala na to, da je bil izveden samo en dan seminarja, saj so bile naslednji dan napovedane nevihte z nevarnimi strelami. Kljub temu so bili tečajniki zadovoljni s skrčenim programom in z napredkom, ki ga bodo morali potrjevati z lastnimi treningi. Za člane ribiških družin (RZS) je bil tečaj brezplačen.

Gostoma, ki sta zaljubljenca v slovenske muharske vode, smo ob gostoljubnosti nekaterih ribiških družin predstavili Savinjo, Savo Bohinjko in znamenito »Gacko« na Savi Dolinki. Bila sta navdušena. Ker sta obljubila obisk Slovenije in pripravljenost za sodelovanje tudi prihodnje leto, smo se dogovorili, da izvedeta nadaljevalni tečaj tehnik muharjenja, ki bi ga organizirali za nekaj muharsko večjih posameznikov iz različnih muharskih območij Slovenije. Ti pa bi svoje znanje v prihodnje v svojih okoljih prenašali na ostale ribiče.

Besedilo: Miroslav Žaberl, foto: Nejc Travner

Pozorno spremljanje predstavitev

RIBJA SOLATA IN POSTRVJI FILE

V tokratni številki glasila Ribič vam Gojko predstavlja dve jedi: ribjo solato iz surove ribe, mi smo jo pripravili iz amurja, in file iz postrvi z zelenim poprom. Seveda lahko namesto postrvi uporabite kakšno drugo ribe, recimo smuča, lipana ali kakšno drugo ribo, enako velja, da lahko namesto amurja uporabimo kakšno drugo belo ribo. Mi smo obe jedi pripravili v prijetnem okolju ribiškega doma Ribiškega društva Rače. Postrvi nam je prispeval lastnik ribogojnice Fram, ki se nahaja v lepem okolju pod vznožjem Pohorja. Če pa se vam bo nasmehnila ribiška sreča in boste ujeli kakšno lepo postrv, vam priporočamo, da jo pripravite po priloženem receptu. Amurja pa so ribiči ujeli v ribniku v Račah.

Ribja solata iz surove ribe

Za pripravo jedi za 4 osebe potrebujemo:

- 40 dag filejev amurja ali kake druge bele ribe
- 20 dag paprika
- 20 dag kumare
- 20 dag čebula
- 20 paradižnik
- 2 limoni
- peteršilj – po okusu
- 1 dl oljčnega olja
- sol
- poper

Ribo očistimo in narežemo na kockice. Damo jih v skledo, malo posolimo in prelijemo z limoninim sokom. Pustimo, da se ribje meso v limoninem soku marinira eno uro.

Zelenjavo narežemo na kocke, peteršilj nasekljamo in damo v posebno posodo. Po kakšni uri, ko je riba marinirana, jo najprej odcedimo, potem pa dodamo k zelenjavi in vse dobro premešamo. Posolimo in popopravimo ter dodamo oljčno olje. Vse še enkrat dobro premešamo in postrežemo. Ob jedi priporočamo belo ali rose suho vino.

Postrvji fileji z zelenim poprom

Za pripravo jedi za 4 osebe potrebujemo:

- 1kg filejev postrvi, smuča ali kake druge ribe
- 15 dag čebule
- 20 dag gomoljne zelene
- 15 dag korenja
- 2 srednje veliki bučki

- 2 limoni
- lovorov list
- 2 dl belega suhega vina
- sol
- črni poper v zrnju

Za omako potrebujemo:

- 15 dag masla
- malo peteršilja
- 0,5 l kisle smetane
- 2 dl belega suhega vina
- 15 dag zelenega popra v slanici (lahko uporabimo tudi sušen poper, a ga moramo pred uporabo nekaj časa namakati v vodi)
- sol

Ribje fileje solimo, popopravimo in pokapamo z limoninim sokom. Zelenjavo očistimo in narežemo na 5 cm dolge rezance ter damo kuhat v vrelo slano vodo, v katero dodamo še črni poper v zrnju, lovor, limonin sok in 1 dl belega suhega vina. Kuhamo 15 do 20 minut. Potem v vodo dodamo še ribje fileje, zmanjšamo ogenj in kuhamo okrog 5 do 6 minut. Nato posodo odstavimo z ognja in pustimo ribo v prevretku še 10 do 15 minut.

Medtem na raztopljeno maslo damo nasekljan peteršilj in med mešanjem počasi dodajamo kisló smetano in 1 dl vina ter polovico seseklanega zelenega popra. Vse prekuhamo in po potrebi solimo. Na koncu dodamo še drugo polovico zelenega popra, a celega. Iz prevretka vzamemo ribo in jo postrežemo z omako, za prilogo pa damo kuhano zelenjavo. Ob jedi priporočamo belo suho vino, malvazijo ali sivi pinot.

*Recepte pripravil: Gojko Škorič
Zabeležil: Borut Jerše*

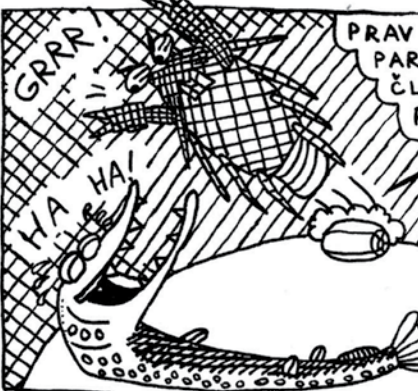

ŠČUKEC IN RAKEC
LUKEC IN JAKEC

PIŠE
IN
RIŠE: MITJA
MANČEK

HA HA! KAJ PA JE NAROBE? KAJ
TI JE VŠEČ ČLOVEK? JA, SEVEDA!
LE ZAKAJ TI NE BI BIL?! SAJ SI
ZAŠČITEN! NIČ TE NE LOVI, TAKO
KOT MENE!

VERJETNO BI SE KAR DOBRO UJELA,
SAJ TE IMA OČITNO TUDI ON ZELO
RAD, HA HA!

NO, KAJ PA IZGLEDAŠ RDEČ
KOT KUHAN RAK?

SI PREDSTAVLJAM, KAKO
SIMPATIČEN PARČEK BI BILA,
HAHA!

PRAV ZA KRIZAT STA! BI SE
PARILA IN DELALA MALE
ČLOVEŠKE
RAKCE!

HEJ! KAJ PA
DELAŠ?!
NO, KAJ JE PA TO
RAZGRAJANJE
IZNENADA?

MISLIM, DA BO NAJBOLJE,
DA SE UMAKNEM.

NADALJEVANJE PRIHODNJIČ...

Pajkova mreža (foto: T. Šubic)